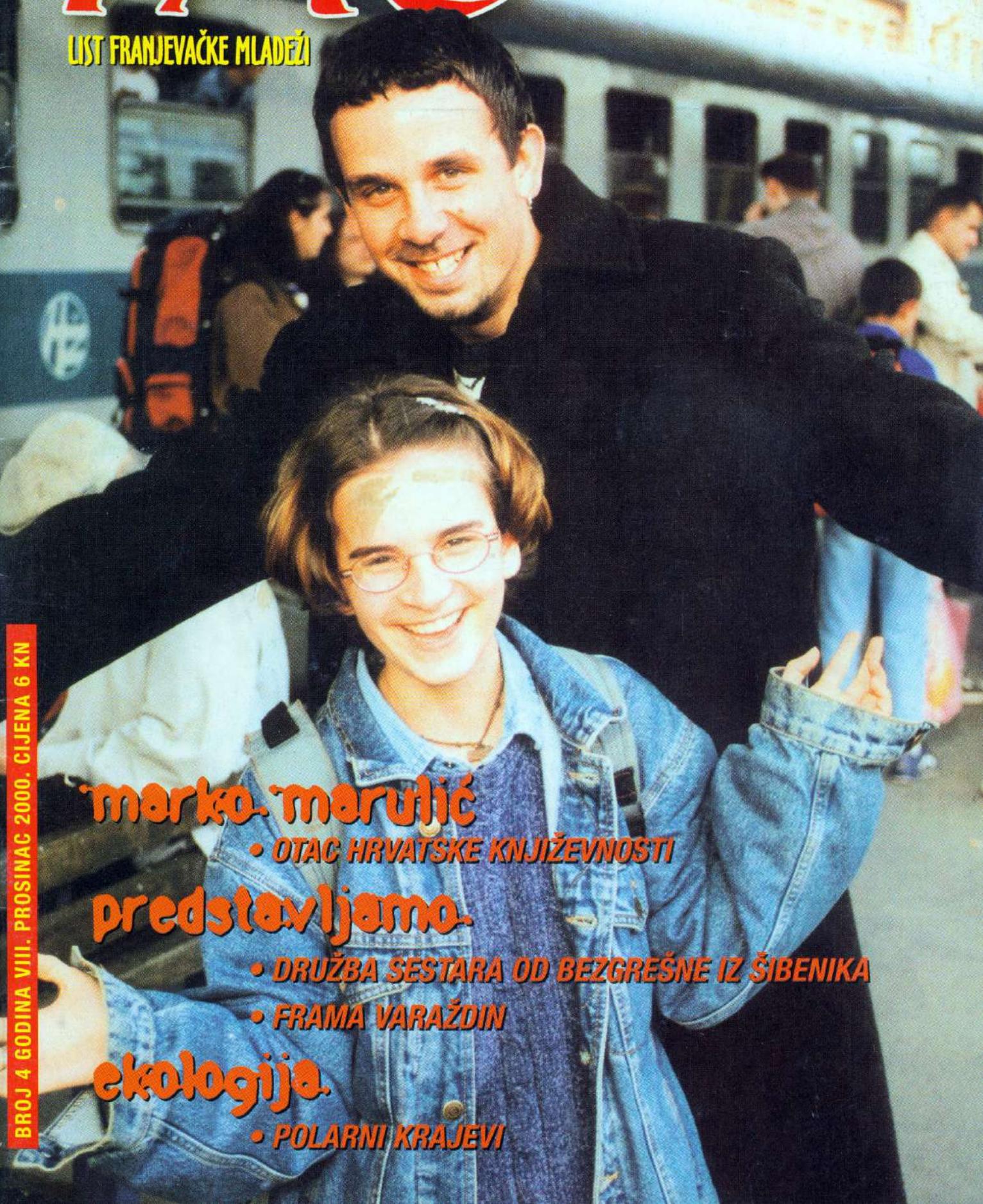

TAU

LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

marko marulić

• OTAC HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Predstavljamo.

• DRUŽBA SESTARA OD BEZGREŠNE IZ ŠIBENIKA

• FRAMA VARAŽDIN

ekologija.

• POLARNI KRAJEVI

*"Stoga, tko god sluša ove moje riječi i izvršava ih
bit će kao mudar čovjek koji sagradi kuću na stijeni"*

Mt 7,24

Mir i dobro!

Sretna vam Nova godina, novo stoljeće i tisućljeće!!! U zakašnjenju, sretan vam Božić! Kažu da za dobre želje nikad nije kasno, pa se i ja držim toga. Nadam se da ste u miru i ljubavi dočekali Božić, da ste bili sa svojim najmilijima. Ujedno vjerujem da ste se dobro proveli i lijepo zabavili na dočeku novog milenija.

Vjerujem da ste primijetili da izlazak vašeg omiljenog lista prati lagano zakašnjenje i stoga vam se želim ispričati u ime cijelog uredništva. Imali smo malih tehničkih problema (i najboljima se dogada).

Znam da ste jedva dočekali novi broj našega lista, osobito nove vijesti o drugim Framama. U ovom broju su izvješća s vama dragih festivala duhovne glazbe, Framafesta i Krapinafesta. Uz mnoge vijesti o drugim bratstvima, predstavljamo vam Framu Varaždin te družbu sestara Franjevki od Bezgrešne iz Šibenika. Kao što znate, prošle je godine Gospodin pozvao k sebi našu sestruru iz Čakovca, Tanju Horvat, pa smo tim povodom njoj posvetili In memoriam. Uz stalne rubrike, istaknula bih oštru recenziju Danijela Maljura za knjigu Razgovori s Bogom.

Još jednom vam u ime cijelog uredništva želim samo najljepše u povodu ulaska u novi milenij.

Zorana Perinčić

TAU - LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI

List izdaje: Nacionalna središnjica Franjevačke mladeži

List uređuje: Novinska agencija FRAME

Glavni i odgovorni urednik: Zorana Perinčić

Grafički urednik: Ivan Jengić, Urednici fotografije: Mate Alvir, Mario Miloš

Suradnici: Igor Kanižaj, fra Tomislav Vuk, Marina Maršanić, Suzana Dlesk, s. Željka Jovanović, Iva Lukačić, Jelica Kovačević, Aleksandra Tutić, Krešimir Lončar, Goran Fruk, Dubravka Medak, Petar Cvekan, Ivan Alduk, Dario Brigić, Ivana Sivrić, Slavica Samardžić, Iva Lukačić, Marija Milić, Maja Požgaj, Goran Benković, Ana Fruk, Marina Kedmenec, Perina Vukša, Marijana Soldo, Marija Zelenika, Ana Kršinić, fra Hrvoje Špehar, Ivana Hanaček, Ivana Belušić, Marina Damjanović, Mirjana Tirić, Marija Nadilo, Magdalena Katić, Renata Curić, Siniša Pucić, Ivana Stiperski

Lektor: fra Krunoslav Kocijan

Adresa uredništva: Kaptol 9, 10 000 Zagreb, Hrvatska, Tel./fax: 01/481-48-24, E-mail: frama.centar@ofm.hr

Broj žiro računa: 30105-678-106622

Broj deviznog žiro računa (kod Privredne banke Zagreb d.d.): 70310VAL-5782800-558443 (za Udrugu Franjevački pokret)

Pretplata: Godišnja pretplata za 4 broja za Hrvatsku iznosi 24 Kn, za B i H 6 DM (24 Kn), za inozemstvo 8 DM

Rukopisi i fotografije vraćaju se u dogovoru s uredništvom.

Priprema i tisk: Offset - Markulin / Lukavec

SADRŽAJ

4 Prosvojiti

6 Marko Marulić

Otar hrvatske književnosti

8 Reportaža:

Framafest 2000.

9 Reportaža:

Božićni ručak

10 Reportaža:

Metković - IV. kapitul

11 Vijesti

16 In memoriam:

Tanja Horvat

18 Predstavljamo:

Družba sestara franjevki od Bezgrešne iz Šibenika

21 Recenzija:

Razgovori s Bogom

24 Predstavljamo:

FRAMA Varaždin

26 Psihologija:

Oprost

28 Ekologija

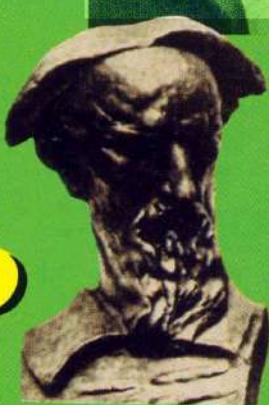
Polarni krajevi

30 Jeste li znali

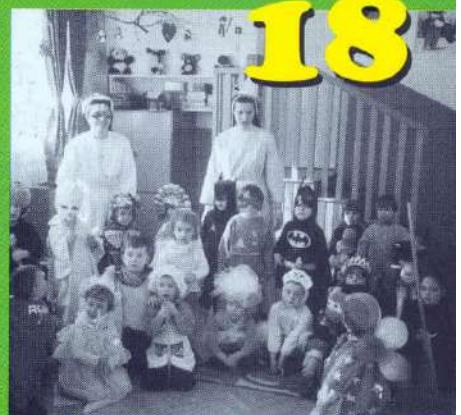
4

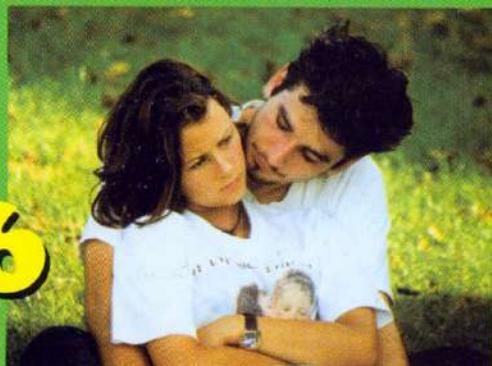
6

18

26

PROSVIJETLJENI

*"Narod koji je u tmini hodio
svjetlost vidje veliku;
one što mrklu zemlju obitavahu
svjetlost jarka obasja.
Ti si radoš umnožio, uvećao veselje,
i oni se pred tobom raduju
kao što se ljudi raduju žetvi,
k'o što kliču kad se dijeli plijen" (Iz 9, 1-2).*

Otkad je Stvoritelj nad beživotnom, mračnom pramasom Zemlje izgovorio riječi: "Neka bude svjetlost!", i uredio kozmos od prvotnoga kaosa, naša je planeta postala mjesto ugodno za stanovanje i suradnju s Njime u dostvaranju svijeta. No, opet je prevagnulo "ono nešto" u nama što se buni protiv naše slobode, protiv prijateljstva s Bogom, protiv mira u nama i oko nas. Stoga je bilo potrebno da sam Bog postane čovjekom, ne izuzimajući ništa što spada na ljudsku narav - koju je primio po Duhu Svetomu od majke Marije - osim grijeha (a grijeh zapravo i ne spada na našu narav). Samo kršćanska vjera kaže da je tako nešto uopće moguće i navješta Onoga koji nam je objavio tajnu Boga kao Presvetoga Trojstva - vječnu izmjenu ljubavi Oca i Sina i Duha Svetoga u jedinstvu božanske naravi.

Tiče li nas se to uopće? Što nam to u životu znači? Postoji li u svoj ovoj prolaznosti, relativnosti i ograničenosti nešto (ili Netko?) odvijeka prisutno a uvijek novo, nepromjenljivo a svakoga dana svježe, neograničeno a svakome prilagodljivo...?

O ne, ne mogu i ne želim vjerovati da moj život određuje ispunjeni kupon nagradne igre ili listić lutrije, nekoliko šturih i općenitih rečenica horoskopa, "određena i zapisana" sudbina koja se može iščitati iz ovoga ili onoga... Dati se voditi i usmjeravati od onih koji smatraju da sve mogu izračunati, izmjeriti i odrediti ili od stvorenja koja su po sebi dobra - "I vidje Bog sve što je učinio i bijaše veoma dobro" (Post 1, 31) - ali im mi pridajemo osobine koje ona nemaju ispod je razine ljudskoga dostojanstva. Upravo tragovi Stvoritelja svuda oko nas, a onda na poseban način i utjelovljenje Njegova Sina

Jedinorodenca pokazuju nam koliko je čovjek vrijedan u Božjim očima. Isus se utjelovljenjem u ljudskoj obitelji povezao s ljudima svih naraštaja i svih vremena, bez obzira na boju kože i vjersko opredjeljenje, te nas sve želi privući svome Srcu ne silom nego ljubavlju, u kojoj je radi nas i radi našega spasenja dragovoljno prihvatio smrt i treći dan uskrsnuo.

"Pojavila se dobrostivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga; on nas spasi ne po djelima što ih u pravednosti mi učinimo, nego po svojem milosrđu" (usp. Tit 3, 4-5). Doista, u punini vremena Svjetlost koja prosvjetljuje svakoga čovjeka došla je na svijet koji je po Njoj postao, ali je mnogi nisu prepoznali, žečeći ostati u tmini raznih "bogova" i slugu koji ne priznaju Gospodara koji je postao Poslužiteljem ljudima. Smilovao nam se i pokazao toliku naklonost prema Adamovim sinovima i kćerima da se "odjenuo" u krhkost ljudskoga tijela i pošao putem potpunog poniženja i darivanja sebe za naše otkupljenje.

Jesmo li dovoljno priprosti i otvoreni da nas prožme otajstvo utjelovljenja Druge božanske Osobe i početak našeg uzvišenja po daru Njegove milosti? Uočavamo li mi znakove u prirodi poput mudraca s Istoka koji su se došli pokloniti Kralju kraljeva ili smo obuzeti nekim drugim "zvijezdama" i "zvjezdicama" sumnjivoga sjaja? Ni Marija ni Josip, to dvoje kojima se doista možemo ponositi kao ljudi, nisu mnogo toga razumjeli, a ipak je Marija pohranjivala sve te događaje i razmišljala o njima u svom srcu (usp. Lk 1, 29; 2, 19-51), a Josip je slušao upute anđela Božjega i prema njima postupao (usp. Mt 1, 20-25; 2, 13-15.19-23). Naslijedujmo barem njihovu vjeru, njihovo pouzdanje da Bog sve vodi i usmjerava na dobro...

I naš život može Bog voditi ako želimo prepoznati tragove Njegove prisutnosti i živjeti slobodu koju nam je dao kao Njegova odgovorna i radosna djeca. Ako ovoga Božića nismo dopustili da nas prigrli Knez mira te Mu dopustili da izliječi naše rane, naš nemir i naše sebično oslanjanje na vlastite sposobnosti, teško ćemo shvatiti i prihvatići da se betlehemski događaj direktno nas tiče, da nas zahvaća do dubine našega bića, te nas poziva na opredjeljenje. On je

došao u slabosti ljudskoga tijela da nam pokaže i pouči nas kolika je snaga Božjega i božanskoga života u nama, koliko se Otac može proslaviti ako poslušno, čisto i u slobodi vršimo Njegovu volju.

Tko je Krist za mene? Danas, na početku nove godine, novoga stoljeća i tisućljeća, novoga vremena danoga baš tebi i meni da prenesemo Radosnu vijest naraštajima koji će doći? Jesmo li autentični, jesmo li "pravi" ako ne svjedočimo o divnim Božjim djelima u svome životu, susretima i događajima koji su ga obilježili, nego već normalnom smatramo svoju učmalost, rutinu i ravnodušnost koja

se provlači kroz naše dane? Pa je li nam doista život samo naš posao, naš fakultet ili škola, naša ambicija da ostvarimo svoj poziv i u njemu budemo profesionalci - bez obzira na sve?...

Svjetlost je došla na svijet da nas sve prosvijetli i da jedni drugima i jedni za druge budemo svjetiljke, dopuštajući svakome da svjetli, pa i onima koje ne razumijemo (ima tko razumije: Bog svaku dušu obuhvaća i prožima u njezinoj osobitosti, u njezinoj cjelovitosti). Mi trebamo bdjeti uz svoje svjetiljke i nastojati ne zatajiti njihov plamen unatoč vjetrovima koji se na njihobaraju. Naravno, ni sami ne smijemo biti vjetar koji trne svjetiljku nečije dobrote jer smo dobri tek toliko koliko onima koji uz nas žive omogućujemo da budu dobri.

"Tko pristane ogrijati se, bez opiranja, na plamenu

svjetiljke nečije duše, izlijević će se od sebe i otkriti da je i svjetiljka njegove duše nastanjena prisutnošću prisnom od postojanosti. Tada će njegova svjetiljka, bez posebnog napora, jasno svjetliti drugim svjetiljkama. Sreća će utrti put sreći", piše Stjepan Lice. Zašto ne bismo živjeli tako da sjajimo jedni drugima onim istinskim Svjetlom, svjesni jedinstvenosti i bogatstva koje nosi svatko od nas? Ne bismo li svoju vjeru i opredjeljenje za Boga mogli svjedočiti puni nade i vedrine zbog Boga koji nas toliko ljubi i sestara i braće koji dobrotom, radošću, spremnošću na žrtvu, iskrenošću ukazuju na Onoga koji je

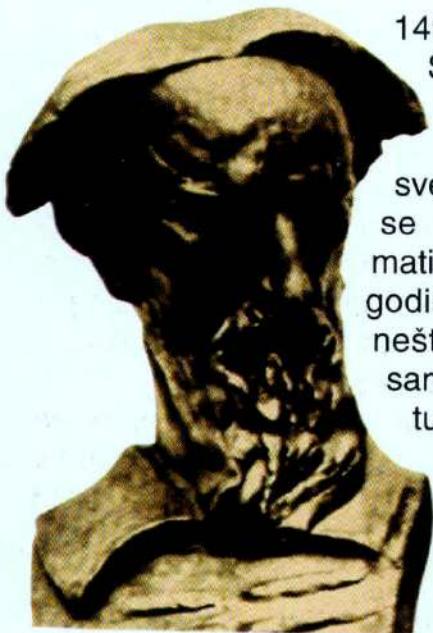
prvi Dobar, koji je samo Dobro - Bog živi i istiniti? U poplavi crnine (pa i sivila), zla i negativnosti postanimo oni koji afirmiraju i podržavaju dobrohotnost, nalaze i pronose dobre vijesti, žive obasjani Svjetlom od Svjetla i sjaje drugima (jasno, dopuštajući i da sami budu obasjani).

*"Vi ste svjetlost svijeta.
Ne može se sakriti grad
koji leži na gori.
Niti se užiže svjetiljka da
se stavi pod posudu,
nego na svijećnjak da svijetli
svima u kući.
Tako neka svjetli vaša
svjetlost pred ljudima
da vide vaša dobra djela i
slave Oca vašega na
nebesima" (Mt 5, 14-16).*

fra Krunoslav Kocijan

Marko Marulić

OTAC HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

1499. godine u Splitu, tada malenoj komuni na obali Jadrana, sve staje, i splitska se stvarnost dramatično mijenja. Te će godine do Klisa, a nešto kasnije i pod sam Split, doći prve turske čete. Junaku ove priče bilo je tada 50 godina i nije znao da mu ostaju još 24 godine života da pokuša ostati

doslijedan sebi i svemu onome u što vjeruje, ali od tih godina u potpuno drugačijim uvjetima. Nevjerica, strah, žalost, bijes - to su osjećaji koji su lebdjeli nad njegovim gradom.

18. kolovoza 1450. godine "u jednoj od onih mračnih kuća u Splitu" rođen je Marko Marulić. Iako je prije nekoliko brojeva ovog našeg lista bilo teško pisati o svetom Jeronimu - o Maruliću neće biti ništa lakše, što zbog nedostataka podataka, što zbog

"... Razmotrite, oci, jade kršćana nad kojima Turci najsvirepije iskaljuju svoj bijes. Oni otimaju sinove iz roditeljskog zagrljaja, djecu iz majčinih grudi, oskvruju žene... Ovo ja prijavljam, presveti Veliki svećeniče, vrlo učeni oci, ne što sam čuo ili čitao, nego što sam doista vlastitim očima video... Često sam, Presveti oče, bio prisiljen ostaviti i "cappu" i biskupske halje i s oružjem u ruci potrčati na gradska vrata da utješim ožalošćeni splitski narod koji mi je tvoja Apostolska dobrota povjerila..."

(dio govora splitskog nadbiskupa Bernarda Zane pred papom Julijem II. 1512. godine)

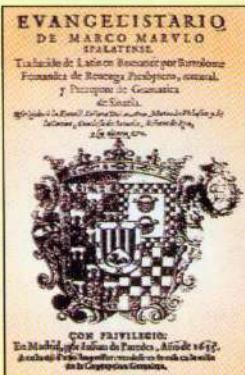
činjenice da ga se danas, u jednu ruku, pokušava staviti u drugi plan i njegovo djelo prikazati drugorazrednim i zastarjelim.

Ne želim ovdje govoriti o vrijednosti njegova rada jer joj se uistinu nema što prigovoriti. Ne želim govoriti o "Judit" i brojnim drugim široj publici neznanim djelima. Ja bih vam ukratko rekao nešto o drami koja se, po onomu što ja vjerujem, događala u piščevoj duši. Vrijeme u kojem je Marulić živio bilo je dramatično i okrutno i sačuvati u sebi ljudskost, mir i vjeru zasigurno je bilo teško. Odatle i najbolja paralela i direktna veza između Marulića i nas, između njegovog XV. i našeg XXI. stoljeća. Po jednoj, doduše nesigurnoj priči, Marulić je strah i patnju upoznao rano, kad je kao mladić u jednoj

ljubavnoj pustolovini s kćerkom gradskoga kneza izgubio prijatelja iz obitelji Papalić. Po istoj priči ta je smrt trebala biti njegova. Nakon toga kobnog događaja pjesnik se, kažu, povukao na Šoltu - otok nadomak Splita, gdje je živio kao pustinjak, možda baš onako kako je bio u pustinji na splitskom Marjanu u špiljama oko crkvice Sv. Jeronima. Nakon njegove smrti o njemu piše splitski mu prijatelj Franjo Božičević Natalis i prvenstveno hvali njegovu pobožnost. Kako se o mrtvima ne govori ništa nego samo dobro, skloni smo vjerovati da Natalis koji put gubi objektivnost, ali ne može se poreći

da je Marulić odista bio pobožan čovjek, možda čak i askesta. Ona dramatična borba u njegovoj duši odvijala se na pola puta između mira koji je silno želio i zla kojim je bio okružen - jer ako splitski nadbiskup svjedoči pred papom kakve je stvari svojim očima video, onda nešto slično nije mimošlo ni Marulića. Ipak, svim se silama bori ostati uz

jedinog i milosrdnog Boga. Život je posvetio samo N j e m u . "Naslijedujući Isukrsta" u trenuci ma kad je njegovu gradu bilo najteže, on piše molitvu - "Molitvu suprotiva Turkom" - u kojoj doslovno vapi: "Svemogući Bože moj, kim svaki postaju, odvrati jur gnjiv svoj, ter pomiluj naju ... Evo plačne k tebi majke tužne hode da ne plode sebi (da

ne rađaju) jer njih plod odvode..."

"... presveti Oče, pomozi...", moli u pismu papu Hadrijana VI., a nakon toga u pjesmi "Tuženje grada Hijerosolima" (gdje ovaj grad poistovjećuje sa Splitom), ne preostaje mu ništa drugo nego da otvoreno, glasno, pa čak i prijeteći trgne Europu i papu iz njuhovih zabluda i njihove sljepoće: "Ja mnju (mislim), ti ni šala ča diju (govore Turci) - Petrov hram bit će konjem štala, a Rim staniće nem.

Poni (ponizni) ćeš ti rob, a ne Crikve vojnik, taj te će grom ubit, ne išćuć gromu lik (ne nađeš li mu lijek)."

Pretkraj života Marulić se povukao u svoju kuću kraj crkve Sv. Ivana, gdje je živio onako kako je jedino mogao, znao, ali i želio - okružen knjigama i uspomenama posvetio se ponovnom traženju mira u duši, što u kući, što u sve češćim odlascima na misu i molitvu u splitsku katedralu. Izgleda da je nekakav spokoj i našao, možda shvativši kako se on nalazi samo i jedino kod Boga, i to onda kad mu se bez zrna bijesa ili mržnje otvorí srce da u njega može ući sve ljudsko, ali i ono Božje.

Onaj vječni mir Marulić je našao 5. siječnja 1524. godine. Pokopan je u grobnici svojih predaka u crkvi Sv. Frane na splitskoj Rivi. Nama ostaju za vječni putokaz u ovom zemaljskom životu njegove riječi iz "Judite", gdje moli Boga: "...ti poni sad mene, tako jur napravi, jazik da pomene, ča misal pripravi."

Ivan Alduk

FRAMAFFEST 2000.

Tko pjeva dvostruko moli

Dok šećem gradom razgledavajući izloge, pažnju mi privlače šareni plakati koji nam nude različite ponude i zovu nas na mnoge priredbe i koncerte. U misli mi se tada vraća sjećanje na jedan nedavno održan festival, za koji nisam doznala lutajući ulicama, već me je na njega uputio plakat obješen u samostanskoj prostoriji, gdje se redovito okuplja moja zajednica. Na našim susretima mi se učimo živjeti Evangelje, a u tome nam pomaže primjer sv. Franje, koji nam otkriva kako je divno hodati slijedeći stope Isusa Krista. Podržavajući jedni druge na tom putu, mi zajedno slavimo našega nebeskoga Oca. U radosti molitve upućujemo Mu naše pjesme, koje izriču našu zahvalnost i naše želje da i dalje svakodnevno "dišemo" prožeti Duhom Svetim.

Svjesni da "tko pjeva dvostruko moli", oduševljeno smo se susreli s obavijesti da voditelji naših franjevačkih zajednica organiziraju koncert na kojem ćemo imati prilike čuti i naučiti mnoge nove pjesme koje veličaju našega Stvoritelja, koji nas toliko ljubi da je učinio da "i Riječ tijelom postade" (Iv 1,14a). I tako smo se, svjesni Kristove svakodnevne prisutnosti u Euharistiji, okupili na festivalu duhovne glazbe Franjevačke mladeži.

I ovaj, treći po redu, FramaFest održan je u Sarajevu. Na njemu su prisustvovali framaši i framašice iz cijele Hrvatske i BiH. Tijekom tog sunčanog popodneva, 21. listopada, imali smo prilike čuti 20-ak pjesama, te je tako cijeli Katolički dom, u kojem je FramaFest održan, širio oko sebe zvukove profesionalno izvedenih skladbi. Osim framaških bendova na koncertu su nastupale i skupine drugih katoličkih zajednica, što je zasigurno obogatilo FramaFest, ali i svima nama umanjilo dragi framaški duh.

Ovaj koncert, stručno organiziran i detaljno pripremljen, nije dopustio da na površinu izđe framaška spontanost, koja je inače plod naše mладенаčke živosti. Iako su sve izvedbe bile kreativno osmišljene, uz veliki trud oko kostimografije, naša srca nisu bila zadovoljna jer su nestali Franjina jednostavnost i skromnost. Zbog toga prevelikog profesionalizma onemogućena je opuštena atmosfera, koje smo svi bili željni, te je istaknuta prevelika ozbiljnost, koja nije prirodna za naše godine. Toplina se osjetila jedino u susretu s framašima različitih bratstava, s kojima smo

- se upoznali na prethodnim okupljanjima Frame. Bilo je lijepo ponovno vidjeti poznata lica, obnoviti stara poznanstva te izmjeniti iskustva življenja mjesnih bratstava. No, pomalo nas je raslužila spoznaja da mnoge Frame još nisu zaživjele pravi framaški duh, jer među njima nema duhovne povezanosti, pošto se njihova okupljanja većinom svode na vjerouačna predavanja, bez razgovora, putem kojega bi framaši iznosili svoja razmišljanja i svoja iskustva. FramaFest je jedan od susreta gdje bi framaši mogli naučiti otvarati svoja srca i gdje bismo se svi mogli ujediniti kako bismo zajedno slavili Boga. U nadi da će se to iduće godine ostvariti dočekali smo kraj koncerta. Na izlasku iz dvorane naišli smo na ugodno iznenađenje - mnoštvo sendviča i sokova. Zahvalni, okrijepili smo svoje tijelo, ali tada smo poželjeli nahraniti i svoje duše, no, na žalost, nismo imali prilike blagovati za stolom Gospodnjim - slaviti zajedno euharistiju - već smo se svi odmah uputili svojim kućama.

Ipak, u nama je vjera da će iduće godine organizatori ovog festivala obratiti malo više pozornosti na želje nas framaša jer mi zbilja možemo bolje i jače živjeti svoje krštenje.

Tomislava Kekez

VRŠitelji, a ne samo SLUŠatelji Riječi

FRAMA TRSAT DIJELILA JE SIROMAŠNIMA ZA BOŽIĆ TOPLI OBROK I ODJEĆU

* Na božićnom Framinom stolu bilo je juhe, mesa, krumpira, salate, kolača, voća i čaja.

Frama Trsat je za Božić dijelila siromašnima blagdanski topli obrok i odjeću u Osnovnoj školi Trsat. Svojim nesebičnim zauzimanjem za čovjeka framaši su priuštili radost božićnoga stola najsromašnjim Riječanima, većinom starije dobi. Propremili su hrane za oko 400 osoba. Novčano su im pomogli Grad Rijeka i riječke tvrtke, a jelo je skuhala Hrvatska vojska. Na božićnom Framinom stolu bilo je juhe, mesa, krumpira, salate, kolača, voća i čaja. Trsatski framaši bili su veseli darivatelji.

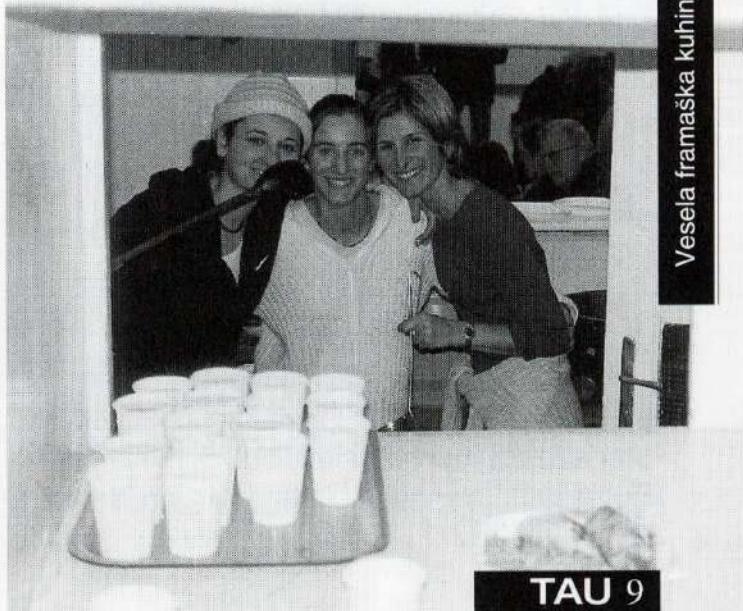

Ni suze nisu nedostajale na licima potrebne braće

- Božić je blagdan radosti za svakoga čovjeka. Želimo pomoći siromašnjima jer tako činimo dobra djela, Bogu mila - rekli su framaši radosna lica.

Pripremanjem već šestog božićnog ručka za siromašne zaredom trsatski framaši pokazali su da su vršitelji, a ne samo slušatelji riječ.

fra Petar Cvekan

Vesela framaška kuhinja

reportaža.....

ovo činite meni na spomen

U Metkoviću je 30. rujna 2000. održan IV. kapitul Franjevačke mlađeži Provincije Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Splitu. Moto kapitula bile su Isusove riječi izgovorene na Posljednjoj večeri: "Ovo činite meni na spomen!"

Na kapitulu se okupilo 170 framašica i framaša iz Imotskoga, Podbablja, Prološca, Runovića, Sinja, Zmijavaca i, naravno, domaći iz Metkovića. Mi iz Imotskoga smo, kao i uvijek, bili najbrojniji.

Susret je započeo molitvom Jutarnje. Nakon toga nas je pozdravio domaći župnik, **fra Mate Matić**. Pozdravnu riječ nam je uputio i naš predsjednik **Ivan Menalo**, vjeroučitelj, te novi Provincijski duhovni voditelj Frame **dr. fra Ante Čovo**. Naš predsjednik je otvorio ovaj susret. Nakon toga su predstavnici mjesnih bratstava predstavljali svoja bratstva. Framu iz Imotskog predstavila je Marija Dragun, a Marina Kukavica je prekrasno otpjevala Gospinu pjesmu "Jedina". Nju su na gitarama pratili Josip Domazet, vjeroučitelj, Ivana Govorko i flautistica Anda Kolovrta. Oni su uz Marinu također zasluzni za naš uspjeh. Bilo je to najbolje predstavljanje. To su svi potvrdili dugim i gromkim pljeskom.

Nakon toga nam je novi Provincijski voditelj, dr. fra Ante Čovo iz Splita, održao predavanje pod naslovom: "S Franjom u Euharistiji". Poslije njegova predavanja

formirali smo skupine i započeli rad po skupinama. Glavna pitanja su bila vezana uz Euharistiju, ali smo iznosili i druga pitanja i probleme vezane uz vjeru i mlade.

Poslije toga je došao i ručak. Mnogi su ga jedva dočekali, a slijedila je rekreacija i razgledavanje grada.

Poslijepodnevni program smo nastavili u crkvi sv. Franje na Kladi. Prvo su bili izvještaji sa skupnog rada, zatim pokorničko bogoslužje i osobna isповijed.

Vrhunac našega susreta bila je sv. misa. Nju je predvodio i propovijedao naš duhovni voditelj fra Jakov Udovičić. Bio je to najsvečaniji i najradosniji dio našega susreta. Svi smo u euharistijskom zajedništvu s Kristom osjetili posebnu sreću, radost i zadovoljstvo.

Poslije sv. mise došao je i najteži dio, oproštaj od tako dragih prijatelja, braće i sestara u Kristu i sv. Franji.

Zahvalni smo organizatorima: Provinciji Presvetog Otkupitelja, Provincijskom vijeću Frame i župnom uredu u Metkoviću. Posebnu zahvalnost dugujemo domaćim framašicama i framašima. Bili su divni domaćini i odlični organizatori, uvijek nasmijani i raspjevani.

Nadamo se da će nas sv. Franjo ubrzo opet okupiti zajedno da uživamo u zajedništvu s Kristom, u kojem je uživao i sam sv. Franjo.

Vlatka Blažević

Obećanja na Trsatu

Duhovna obnova u petak i subotu, te obećanja u nedjelju mogu se opisati jednom riječju: spektakl. Bez lažne skromnosti, zaista su sretni oni koji su se zatekli tih dana na Trsatu. No, krenimo redom. Sve je počelo u petak večernjom misom, pod kojom su članovi FSR-a Trsat imali obred zavjetovanja, pošto se toga dana slavila zaštitnica FSR-a, sv. Elizabeta Ugarska. Euharistiju je sjajno predvodio i propovijedao naš dragi Nacionalni duhovni asistent fra Milan Krišto, koji je time pokazao da bi jednoga lijepog dana mogao postati duhovnik našeg starijeg brata, FSR-a. No, sigurni smo da ni mlađoj sestri, FRAMI, nije dao svoju posljednju riječ. Nakon sv. mise priređena je "skromna" zakuska, a framaši iz Zagreba mogu posvjedočiti o njenoj "skromnosti". Kad već spominjem Zagrepčane, moram im zahvaliti, pogotovo u ime članova FSR-a, koji su bili - blago rečeno - oduševljeni njihovim dolaskom, sviranjem i pjevanjem tijekom mise, uz asistiranje nekolicine Trsačana. U ovih sedam godina, koliko je Frame na Trsatu, skoro ni jedan petak nije prošao bez redovitog tjednog susreta trsatskih framaša, pa su se i ovoga petka Trsačani i njihovi gosti, framaši iz Zagreba, okupili da molitvom i pjesmom slave Boga. Usljedio je i dogovor za sutrašnji dan, a onda - spavanje. Ovaj put nekim framašima nisu bile potrebne vreće za spavanje, koje su zamijenili udobni mekani kreveti.

Subotnji program osvanuo je s jutarnjom molitvom, a nastavljen je razgledavanjem trsatskog samostana, posebno riznice, uz najboljeg turističkog vodiča na Trsatu (a i šire), fra Berislava Đurića, koji je nakon toga

framaše oduševio predavanjem u svom stilu o hvalospjevu ljubavi. Tu su već pomalo prisitizi i ostali framaši, među kojima i Varaždinci, odnosno Varaždinke. Ono što će framaši možda i njaviše pamtitи u ta tri dana je ručak. Ako ste pomislili da se samo u Čakovcu dobro jede, onda ste se prevarili, jer od subote je Trsat postao mjesto br. 1 za framaše gurmane. Nakon dobroga ručka najbolje ide dobra šetnja (a ne izležavanje, što je bila želja nekolicine) do centra grada, odnosno do kapucinske crkve Gospe Lurdske, gdje su nas dočekali tamošnji framaši, s kojima smo se zadržali u kratkom druženju. U svemu ovome, da ne zaboravimo našu Framicu, pridružili smo se i njihovom susretu, posvjedočivši im naša framaška iskustva. Prije sv. mise imali smo kratko pokorničko bogoslužje, koje je uredio i vodio fra Milan. Subotnja je misa bila svojevrsna generalna proba za središnji dio cijelog programa - nedjeljnu svečanu euharistiju. Poslije toga uslijedilo je i klanjanje pred Presvetim, koje je zasigurno razgalilo srca mnogih. Ali, da to ne bi bilo sve od subotnjeg programa, domaći su framaši priredili Farmafest, parodiju na Framafest. Tu su svi posjetitelji mogli uživati u starim i novim framaškim hitovima. U veselom raspoloženju i uz dolazak osječkih framaša, lakše se išlo na počinak. Osvanula je i ta dugo očekivana nedjelja za trsatske framaše, od kojih je 15 dalo svoja (neki prva) obećanja. Uz nazočnost velikog broja framaša (svojim dolaskom počastili su nas i Čakovčani) na svečanoj sv. misi, prisustvovao je i veliki broj domaćih vjernika, što nije bio običaj do sada. Sv. misu, pravu framašku, predvodio je - a tko drugi - nego fra Milan, uručivši znak tau svakom od obećanika. Točka na "i" svega ovoga bio je agape, što se, siguran sam, svima svidjelo, pa se svi nadamo da će se nešto ovako ponoviti i iduće godine.

Siniša Pucić

TAU II

vijesti

KRAPINAFEST 2000.

U subotu, 14. listopada 2000. Godine, održan je festival duhovne glazbe KRAPINAFEST. Nastupali su: Most, Fides, Electro Spiritus, Željka Marinović, Čedo Antolić i mnogi drugi; ukupno 22 izvođača.

Atmosfera je bila vrlo lijepa. Sjedeća mjesta u dvorani bila su ispunjena, a neki su i stajali. Došli su mnogi mladi iz svih krajeva Hrvatske i framaši iz Zagreba, Kloštra Ivanića, Novog Marofa..., pa čak i jedna "grupica" fratara iz Italije koji su bili oduševljeni jer, kako kažu, kod njih nema ovakvih festivala duhovne glazbe za mlađe. Pjesme su doista bile izvrsne i vjerujem da su se svi posjetitelji i izvođači radosni vratili svojim kućama prožeti iskustvom zajedništva i prijateljstva, koje se moglo doživjeti.

Za sve to zahvaljujemo Bogu i dobroj organizaciji festivala, za što su se pobrinuli Franjevački svjetovni red i Frama iz Krapine. Svima njima, kao i drugim suorganizatorima i pokroviteljima, od srca hvala.

Nek budu blagoslovljeni svi oni koji su tu unijeli sebe, da bi i sljedećih godina što kvalitetnije i bolje nastavili s istim radom, duhovnim pjesmama slavili Boga i širili njegovo kraljevstvo među nama.

Fra Bernardin Plantek

FRAMA ČAKOVEC

BDJENJE POVODOM SVIH SVETIH

U Čakovcu je bilo organizirano mnogo zabavnih programa uoči noći vještice (Halloween). Kao protest na svjetovne zabave mi framaši okupili smo se na duhovno bdjenje. Pripremili smo ga sami, uz svesrdnu pomoć našeg duhovnog asistenta fra Drageca. Bilo je sastavljeno u tri dijela.

Prvi je dio bila služba riječi, u kojoj smo slušali odlomke iz Staroga i Novoga zavjeta, vezane uz blagdan Svih Svetih. Drugi dio bile su meditacije koje smo mi čitali, a bile su popraćene pjesmama. Posljednji je dio bilo klanjanje pred Presvetim, koje je predvodio fra Dragec. Združeni u molitvi i pjesmi željeli smo se što bolje pripremiti za nadolazeći blagdan, bez ikakvih pomisli o poganskim dogadjajima koja su se zbivala na trgu ispred samostana. Na bdjenju nam se pridružila Framica, naši roditelji i nekoliko vjernika koji su zajedno s nama željeli podijeliti radost i vjeru. Tim smo bdjenjem htjeli pokazati da je nama kršćanima na drugačiji način usaćena potreba molitve na dan Svih Svetih i na Dušni dan.

Da ni u ovom slučaju ne bi ponestalo framaške "ludosti", nekoliko hrabrih framaša krenulo je u obilazak kuća koje su u svojim prozorima ili na trijemu imale izdubene bundeve s upaljenom svijećom. Pozvonili bi, predstavili se kao Franjevačka mladež i rekli da radimo anketu, te bi ukućanima postavljali samo dva pitanja:

1. Jeste li kršćani?
2. Što vam znače izdubene bundeve?

Odgovori su bili različiti:

1. - nismo kršćani
 - izdubili smo bundeve jer su djeca o tome učila u školi
 - te nam bundeve nemaju posebno značenje
2. - kršćani smo
 - izdubili smo bundeve jer vjerujemo u vještice i time ih želimo otjerati
 - izdubili smo ih pod utjecajem djece
3. - kršćani smo
 - čuli smo za proslavu noći vještice u gradu

- bundeve nismo rezbarili kod kuće, već u školi
- 4. - mi smo kršćani ("... pišite samo lijepe stvari o nama")
 - imamo dvoje djece s kojima se moramo "baviti", pa smo izrezbarili bundeve
 - znamo da su to poganski običaji
- 5. - nisam krščanin
 - izdubio sam bundevu radi običaja koji razveseljavaju druge ljude, pa tako i mene
- 6. - nismo kršćani
 - izrezbarili smo bundevu jer to svi rade i jer je to fora
- 7. - nismo kršćani
 - djeca su došla s tom idejom iz vrtića, gdje su rezbarili bundeve i pravili kape kakve nose "prave" vještice

Antonija B. i Marta B.

ZA TVOJ OSMIJEH

U srijedu, 13. prosinca 2000., u crkvi Gospe Lurdske u Rijeci održana je tribina pod nazivom "Za tvoj osmijeh". Tribinu je organizirala Frama Žabica-Rijeka povodom mjeseca susbijanja ovisnosti: 15. studenoga - 15. prosinca 2000.

Uvod je započeo scenskim prikazom; sablasnom povorkom mladih ljudi -ovisnika o alkoholu, pušenju i drogama (koje su glumili framaši). Iza njih je koračala "smrt". Ali, dolaskom "četiriju kreposti" (mudrosti, jakosti, umjerenosti i pravednosti) i "vjere", "ufanja" i "ljubavi", "smrt" je bila pobijedena i mladi su vraćeni u život.

Nakon ove simbolične, vrlo dojmljive predstave, koja je bila popraćena zvučnim i svjetlosnim efektima, sve prisutne su sa sadržajem i gostima upoznali gvardijan i župnik fra Stanko Dodig i naša framašica Slavica, koja je bila začetnica ovog projekta.

Među gostima bili su dr. Gudelj, vlač. Marinko Barbiš s članovima svoje komune sa Krka, predstavnica Gradskog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, te psiholozi i učenici jedne osnovne i jedne srednje škole. Nakon kratkog izlaganja o svakoj ovisnosti, te općem stanju u gradu Rijeci i po školama, riječ je dana samim ovisnicima koji se liječe u komuni i onima koji su se već izlječili. Bilo je vrlo zanimljivo, ali i zastrašujuće slušati njihove isповijesti o paklu kroz koji su prošli.

Na kraju su slušatelji postavljali pitanja i upravo po broju postavljenih pitanja moglo se zaključiti da je predavanje izazvalo veliko zanimalje. Važno je, također, reći da se odazvalo mnogo ljudi, a posebno mladih, što znači da su svjesni ovog problema.

Iz svjedočenja članova komune proizlazi da bit problema leži u neznanju i nezadovoljstvu same osobe. To nezadovoljstvo svoj korijen ima u neshvaćenosti od okoline, prvenstveno od strane obitelji: u neiskazivanju ljubavi, nedostatku vremena i međusobne komunikacije, a također i u manjku obveza ili višku slobodnoga vremena. Zbog toga bi i stariji i mladi trebali poraditi na tome dok ne bude prekasno.

Otvorimo se jedni prema drugima bez straha, nadimo vremena za razgovor, družimo se, pjevajmo, ljubimo... Budimo sretni! Vratimo osmjehe na lica! Ne dopustimo da nas tzv. prijatelji povuku u "ralje smrti", već mi njima pomozimo, pružimo im ruku. Nek nam se pridruže, jer vrata svih naših Frama su im otvorena!

Njima i svima nama možemo poručiti: i najduži život je još uvijek prekratak za sve dobro koje možemo učiniti!

Frama Žabica-Rijeka

Visovac: izabrano novo Nacionalno vijeće

Nacionalna skupština Frame održana je na Visovcu 3. i 4. studenoga 2000. godine. Prvi dan susreta bio je predviđen za izvješća o radu bratstava u različitim Provincijama, što je ujedno omogućilo sudionicima da se predstave i upoznaju ostale sudionike.

Izbor novog Nacionalnog vijeća održan je 4. studenoga. Pravo glasovanja imao je 21 sudionik, a Nacionalno vijeće je izabrano već u prvom krugu izbora. Čine ga: **Janja Guščić, Ivan Mikolić, Mate Vukorepa i Marija Jerkić**. Sljedeći korak bio je izbor Nacionalnog predsjednika. Izabrana je **Janja Guščić**, dok je **Ivan Mikolić** novi Nacionalni dopredsjednik. Nakon toga izabran je novi Nacionalni duhovni asistent: **fra Milan Krišto**. Za njegovog zamjenika izabran je **fra Ante Čovo**.

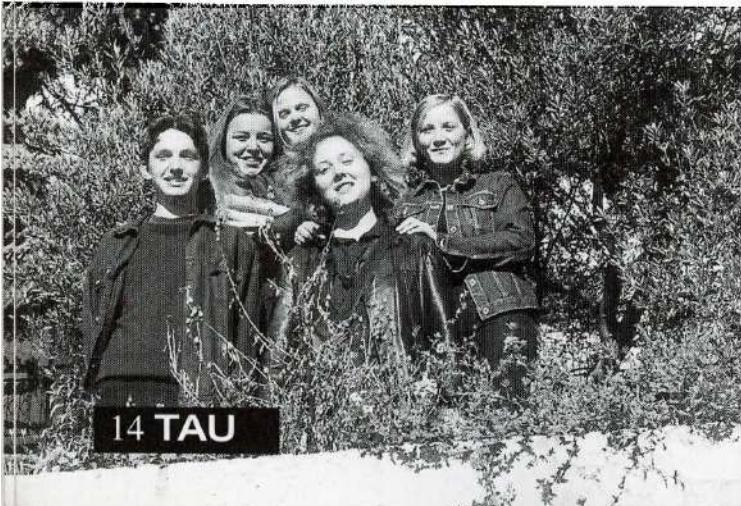
Odmah nakon izbora novo Nacionalno vijeće održalo je prvi sastanak, na kojem su izneseni novi prijedlozi i imenovanja. Tako je dosadašnji Nacionalni predsjednik prihvatio ulogu kontakt osobe između FSR-a i FRAME, a **fra Stanko Dodig** je postao novi član Odbora FRA-MAFESTA. Donesena je i odluka da se opet organizira Nacionalni susret FRAME u Splitu od 27. do 29. travnja 2001. Ukratko se raspravljalo i o Franjevačkom hodu, karitativnim djelnostima Frame, školi i susretu animatora na nacionalnoj razini, udaljenosti bratstava unutar pojedinih Provincija, ali o svemu tome više u sljedećim brojevima.

Skupština je završena zahvalom, priznanjem i čestitkom novoga Vijeća i svih sudionika dosadašnjem vodstvu.

NAF

IZBORNA SKUPŠTINA FRAME PROVINCije PRESVETOG OTKUPITELJA

U Franjevačkom samostanu u Imotskom 11. studenoga 2000. održana je Provincijska izborna skupština Franjevačke mladeži Provincije Presvetog Otkupitelja. Izborna skupština je počela koncelebriranim svetom misom, koju je predvodio fra Ante Čovo, Provincijski duhovni voditelj Frame.

14 TAU

U provincijsko vijeće Frame izabrani su: Žarka Karoglan iz Zmijavaca, predsjednica, Branko Lelas iz Imotskog, dopredsjednik, te članice Vijeća: Slavica Kujundžić iz Podbablja, Marija Obradović iz Metkovića i Josipa Puljiz iz Runovića.

Svi su oni spremno prihvatili svoj izbor, kako je proizašlo iz tajnog glasovanja.
Čestitamo im i želimo uspjeh u radu.

NAF

Adventski vijenac - krug bez početka i kraja

Frama Našice, koja okuplja i okolna sela Velimirovce, Klokočevce i Lilu, započela je izradivati adventske vijence od slame 28. studenoga 2000. i tako pomogla urediti crkvice na području župe Sv. Antuna Padovanskoga. Framaši su nabavili slamu sa sela, špagu iz trgovine, a velika podrška im je bio fra Nikola, duhovni asistent. Napravili su 20-ak slamenih krugova, koje su ukrasili "grančicama samostanskih borova".

Četiri svijeće na adventskom vijencu označile su kako sve pripada Bogu, čitav naš život koji se proteže kroz četiri godišnja doba ili kroz četiri razdjelnice u ljudskoj povijesti: stvaranje, utjelovljenje, otkupljenje i svršetak (punina u Bogu).

Zajedništvo FRAME opet je bilo znak i pri ovoj akciji i sve nas je više povezalo u djelotvornoj ljubavi.

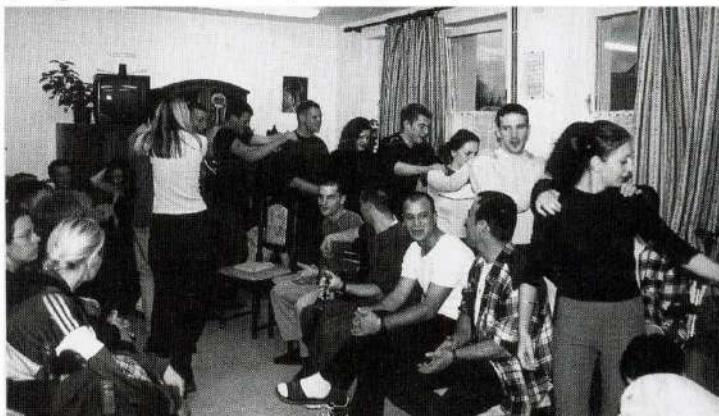
Valentina Jakobek

Tridesetak članova Frame Požega i Frame Našice, pod vodstvom fra Roze i fra Nikole, pošlo je 26. studenoga 2000. godine u posjet zajednici "Susret" u Paunovcu kraj Đakova, gdje su smještene osobe koje se liječe od ovisnosti o drogama. Susret je protekao u vrlo zanimljivom ozračju. Po djelovanju Duha Svetoga osobe koje se ondje nalaze bile su otvorene za pjesmu i razgovor.

Organizacija njihovog života je na vrlo visokom nivou pa bi Frama mogla nešto naučiti od njih. Život im je organiziran tako da svi zajedno brinu jedan o drugome.

vijesti

Kao što su i sami rekli, tamo su pobijedili sami sebe i od osoba sklonih nasilju, drogi, alkoholu i sl., koje su bježale od svojih problema, postaju osobe spremne suočiti se sa svim životnim bitkama. Njihov boravak u zajednici je dragovoljan, tako da program odvikavanja mogu napustiti kad

god žele. Program traje dvije godine, nakon čega odlaze i tada nastupa period od šest mjeseci socijalizacije (ponovno upoznavanje sa životom kakav jest).

Kad smo otpjevali nekoliko pjesama, pa čak i zaplesali i pojedinačno razgovarali, slijedila su naša pitanja na koja su mladići odgovarali iskreno i od srca.

Donijeli smo zaključak da ovakav susret treba ponovno organizirati.

Joakim Filić

U nedjelju, 5. studenoga 2000. godine, Frama Varaždin je, potaknuta Svetim Duhom, obilježila nedjeljnu sv. misu posebnim događajem. Petero je framaša po prvi put odlučilo dati obećanja, te klečeći pred raspelom obećati da će po uzoru na sv. Franju naslijedovati Krista u bratstvu Franjevačke mладеžи. Njih jedanaest je obećanja obnovilo.

Svetu misu su svojim prisustvom uveličali fra Milan Krišto - Nacionalni duhovni asistent Frame, koji je držao i prigodnu propovijed, te fra Krunoslav Kocijan, fra Drago Bedenić, fra Goran Malenica i fra Zoltan Dukai - duhovni asistent Frame Varaždin. Slavlje ovog događaja nastavljeno je u prostoriji okupljanja varaždinskih framaša uz pjesmu, ples te nezaobilazne sendviče, kolače i sokove.

Marina Kedmenec

in memoriam.....

TANJA HORVAT

Kad bismo na Frami razgovarali o svojim obiteljima, Tanja bi rekla: "Moji roditelji imaju dvije kćeri, jednu koja izlazi utorkom i jednu koja izlazi subotom." Tanja je bila ta koja je izlazila utorkom, jer je taj dan u tjednu bio susret Franjevačke mladeži u našem samostanu. Tanja je Frama mnogo značila i na poseban način je voljela sv. Franju i sve što je bilo u vezi s njim. Često puta, kad bismo na Frami raspravljali o nekom problemu, Tanja bi nas podsjetila što bi sv. Franjo učinio u takvoj situaciji ili kako bi on riješio problem. Bila je jedna od rijetkih osoba na koju možeš računati uvijek kad si imao neki problem ili kad bi ti trebao prijatelj. Ona je tada bila tu. Slušala bi te i ne bi se smijala, već bi ti uvijek dala neki dobar savjet. Bila je uvijek na raspolaganju, prava prijateljica i savjesna framašica, praktična vjernica koja je snagu crpila iz sakramenata. Prihvaćala je voditi susrete Frame i odgovorno je to činila, sa svom savjesnošću i iskrenošću. Vjeru je svjedočila riječima, a riječi djelima. Često je znala svoja iskustva podijeliti s nama i pokušala nam je predložiti svoju povezanost s Bogom. Šivotne situacije, pa čak i svoju bolest, prihvaćala je kao milost Božju. Nikada se nije bunila što je bolesna. Iskustvo bolesti znala je podijeliti s nama. Bila je nasmijana i vedra, čak i onda kad smo vidjeli da joj se stanje bolesti pogoršava. Žalosno je što se dobrih strana ljudi sjetimo kad im to više nije potrebno. Tanja je znala primijetiti pozitivnosti drugih i o njima govoriti, uvijek pazeci da ne bi slučajno nekoga povrijedila.

Marta Bogdan i zahvalna Frama Čakovec

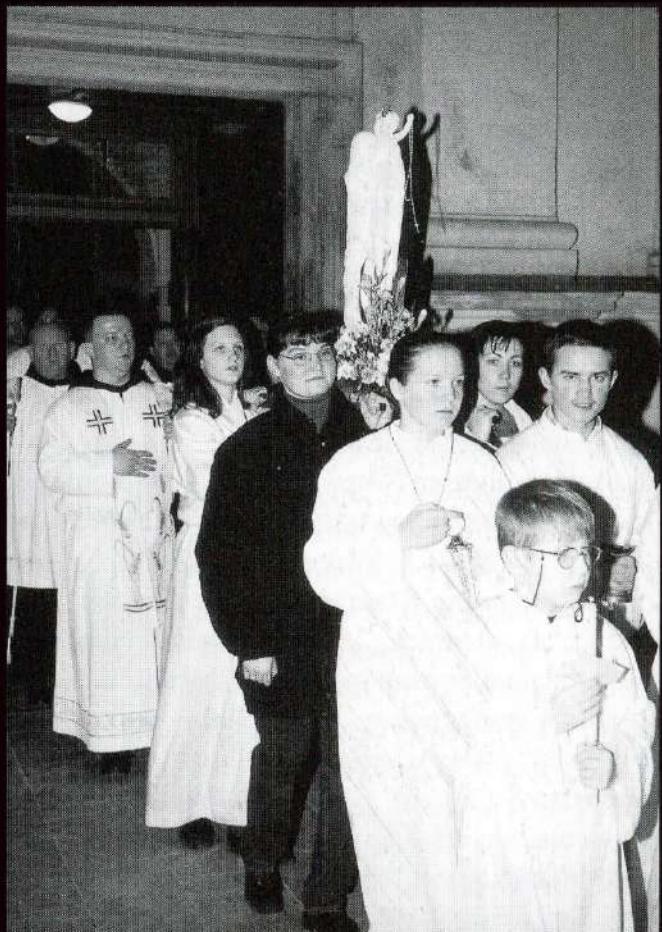

Tanja Horvat rođena je 25. svibnja 1980. godine u Čakovcu od oca Zvonka i majke Nevenke. Krštena je u Goričanu, a krizmana u Mariboru. Osnovnu školu poхађала je u Mariboru i Šenkovcu, srednju ekonomsku u Čakovcu. Umrla je u Zagrebu, 12. kolovoza 2000. godine, a pokopana 14. kolovoza 2000. godine u Mihovljani. Sprovod je vodio vlc. Vladimir Kolarić, uz asistenciju fra Dragutina Bedeničića.

Hvaljen budi, Gospodine moj,
po sestri nam tjelesnoj smrti,
kojoj nijedan smrtnik umaći neće.
Jao onima koji u smrtnom umiru grijehu;
a blaženi koje ti nađeš po volji presvetoj
svojoj,
jer druga im smrt nauditi neće.

*Hvalite i blagoslivljajte
Gospodina moga,
zahvaljujte njemu, služite njemu
svi u poniznosti velikoj.*

DRUŽBA SESTARA FRANJEVKI OD BEZGREŠNE IZ ŠIBENIKA

Družba sestara franjevki od Bezgrešne spada u veliku obitelj Franjevačkoga reda. Svoj postanak bilježi 1673. godine u Šibeniku, kad su se prve sestre nastanile "u jednoj malaknoj kući i siromaškoj" - kako piše "Knjiga od uspomene" napisana lijepom bosančicom i hrvatskim jezikom. Prva je došla u samostan Mara Žižić iz sela "ispod Promine" (vjerojatno selo Bogetići), redovničkim imenom sestra Klara, a nešto kasnije i Kata Burmazova, redovničkim imenom sestra Serafina. S utemeljiteljicom sestrom Klarom zapravo započinje život šibenskih franjevki. Spomenuta "Knjiga od uspomene" o ovim dvjema sestrama piše: "Ove se učiniše jedno ogledalo ovoga mista, a navlastito Klara, ona se viđaše sveti život činiti u svakom opsluženju i dobri dili." Oko sestre Klare i sestre Serafine ubrzo se formirala zajednica, koja u svojim najranijim počecima djelotvorno pomaže franjevcima u pastorizaciji stanovništva. Život šibenskih franjevki bio je u početku usko vezan uz franjevački samostan Sv. Lovre, gdje se odvijao i obred zavjetovanja, a u crkvi Sv. Lovre sestre su pokapane u grobnicu koju su same podigle 1705. godine. U grobnicu je prva ukopana sestra Klara Žižić, umrla na glasu svetosti, 21. rujna 1706. godine.

18 TAU

Upravo je u tijeku obnova te grobnice.

Iz rukopisa šibenskog kroničara don Krste Stošića "Trećoretkinje u Šibeniku" (rukopis se čuva u Muzeju grada Šibenika) saznajemo da je ime prve franjevke u Šibeniku zapisano 1452. godine: zvala se Anica i bila je kći Vuka Novakovića. Potom se 1476. spominje franjevka Margarita Plaušnić, a 1469. Antica, kći Antuna Kovača, zatim 1521. godine trećoretkinja Margarita iz Ostrovice itd.

No, samostanske franjevke postoje u Šibeniku od 1673. godine. Prve su franjevke malu i siromašnu kuću najprije malo dotjerale, uredile i stvorile uvjete za stanovanje, pa je tu redovničku kuću otvorio fra Franjo Kovačević, gvardijan samostana Sv. Lovre, 17. studenoga 1679. Tom je prigodom dvjema trećoredicama, sestri Klari i sestri Serafini, dao redovničko odijelo, uz prethodno dopuštenje i blagoslov tadašnjega šibenskog biskupa Ivana Domenika Callegari. Sestrma su u samostanu upravljale poglavarice koje su birale same redovnice, a živjele su po Pravilu sv. Franje, koje je potvrđio papa Leon X. 20. siječnja 1521. Ovom su zajednicom upravljali franjevci Provincije Bosne Srebrenе do 1735. Godine, kad se današnja Provincija Presvetog Otkupitelja odijelila od

bosanske Provincije i preuzeala vrhovnu upravu zajednicom redovnica do 1878. godine. Te je godine šibenski biskup Antun Fosco stavio zajednicu franjevki i dominikanki u Šibeniku pod jurisdikciju šibenskog biskupa te potvrđio Konstitucije po kojima su sestre živjele do 1928. godine, kad šibenski biskup Jeronim Mileta preuređuje Konstitucije prema novom Zakoniku kanonskoga prava. Nakon 1930. godine djelovanje sestara znatno je prošireno. Stoga su 1958. godine, za vrijeme šibenskog biskupa Ćirila Banića, Konstitucije ponovno preuređene da odgovaraju zadacima Družbe. S novim potreba-ma Crkve, osobito nakon II. Vatikanskog sabora, pristupilo se izradi obnovljenog teksta Konstitucija, koje je Sveta Stolica potvrdila 1. studenoga 1983. godine.

Godine 1973. Družba je proslavila 300. obljetnicu svoga postojanja, a Sveta joj Stolica dodjeljuje "Decretum laudis" - dekret pohvale, i podiže je s biskupskog prava u red Družbi papinskoga prava.

Od samih svojih početaka sestre su bile

najbliže siromašnom puku, a posebno je poznata bila njihova skrb za bolesne i umiruće. Živjele su strogim pokorničkim i siromašnim životom. Odlazile su u prošnju, bavile su se tkanjem sukna, ručnim radom, vrtlarstvom i uređivanjem

crkava. U svoj hospicij primale su na besplatno konačište seljake iz Zagore sve do novijih vremena. Don Krsto Stošić spominje u svojim rukopisima podatak iz "Knjige o primanju", prema kojemu je kroz hospicij do II. svjetskoga rata prošlo preko 5000 putnika. Narodu su bile vrlo bliske i narod ih je volio i cijenio. Osim spomenutih djelatnosti, sestre počinju i s radom u dječjim vrtićima već od 1903. godine i tu djelatnost neprekidno održavaju sve do danas. Tako u našim samostanima u Zagrebu, Splitu, Primoštenu i Šibeniku imamo dječje vrtice.

Značajna i zanimljiva osobina zajednice bila je što nije imala mnogo članica. Primjerice, 1913. godine bilo je samo 12 doživotno zavjetovanih sestara. Za to ima više razloga. No, kad je bilo posve jasno da kandidatice žele i da su sposobne predano služiti Bogu u redovničkom staležu, dalo im se redovničko odijelo, primljene su u novicijat i dopušteno im je da polože zavjete. Danas zajednica ima sto zavjetovanih sestara. Brojčano je narasla proširivanjem djelatnosti izvan Šibenske biskupije. Stoga je značajna godina 1930., kad sestre prvi put započinju s radom izvan Šibenika. Te godine uputile su im sestre Bezgrešnog Začeća iz Senja molbu za sjedinjenje. Molba je pozitivno riješena, a šibenske franjevke odlaze u Senj, otvaraju ondje novicijat i odmah počinju s radom dječjeg zabavišta. Godine 1934. otvorile su u Senju i internat za gimnazijalke, Dom svete Terezije (Terezijanum). Radile su u biskupiji i vodile pjevanje u katedrali. Iz Senja odlaze 1964. godine.

Danas sestre djeluju na raznim mjestima u nekoliko biskupija: u Šibenskoj biskupiji,

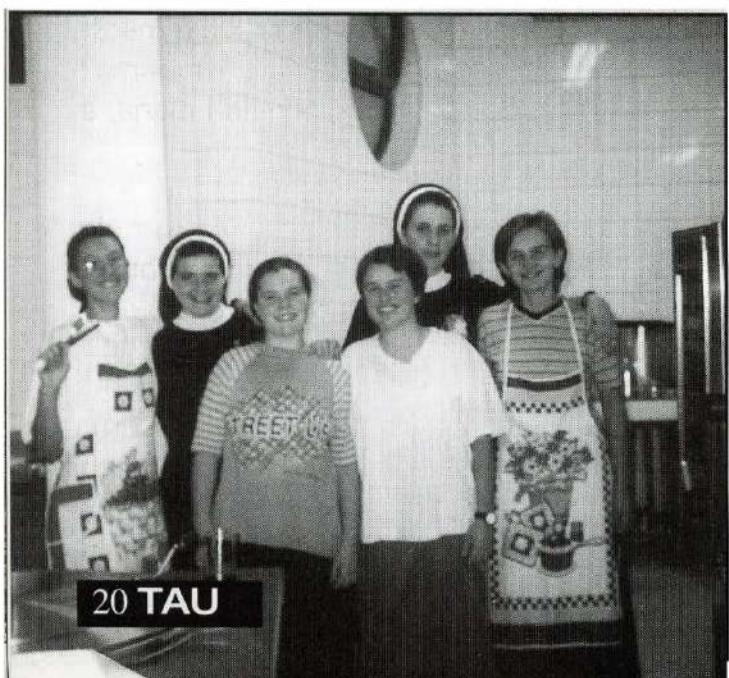
Splitskoj nadbiskupiji, Zagrebačkoj nadbiskupiji, te u inozemstvu - u Njemačkoj i u Italiji. Što se tiče djelatnosti, one su danas raznolike. Posebno se posvećuju čuvanju i odgoju male djece u dječjim vrtićima pod sadašnjim zajedničkim nazivom "Brat sunce", njeguju bolesne i nemoćne u staračkim domovima i bolnicama, rade po župama, katehiziraju, vode liturgijsko pjevanje, rade u domaćinstvu, po župnim kućama i samostanima, okupljaju djevojke na duhovne

obnove i uključuju se u rad u medijima.

Domovinski rat donio je nove zahtjeve. Sestre su radile s prognanicima u šibenskom hotelskom naselju "Solaris", u vodičkom hotelu "Imperial", u splitskim hotelima "Lav" i "Dujlovo". U samostanima u Podstrani kod Splita, u Zagrebu, Primoštenu i Šibeniku pružile su smještaj određenom broju prognanika i izbjeglica. Tako se ponavlja povijest da žive s narodom, jadnim a dragim, s kojim zajedno trpe, mole, tješe ga, stradaju, plaču i nadaju se vjerujući i zalažući se za bolju budućnost.

Naša Matična kuća, koja je oduvijek u Šibeniku, također je stradala u ovom ratu izravnim pogotkom, u rujnu 1991. godine. Zato se pristupilo rušenju postojeće kuće, a o 325. obljetnici Družbe, 1998. godine, blagoslovljen je kamen temeljac nove Matične kuće, koja će uskoro biti dovršena i blagoslovljena.

s. Terezija Zemljic

Naša adresa

SESTRE FRANJEVKE OD BEZGREŠNE

Riječka 6, 22000 ŠIBENIK

Tel. (022) 212 510 ili 212 512, fax. (022) 214 047

NEALE DONALD WALSCH

"RAZGOVORI S BOGOM"

-jedan neobičan dijalog-

Knjiga 1

Ovo je opasna knjiga! Da ne bi bilo zabune, u njoj nećete pronaći upute za izradu plastičnog eksploziva, kako napraviti terorističku karijeru ili možda sadizam za neznalice. Ne, toga u ovoj knjizi nećete naći. Štoviše, nećete ni uz najbolju volju uspjeti izvući barem mali citatič koji bi ljudi poticao na mržnju, rat, zlo, razvratnost te bilo kakve razdore među ljudima. Naprotiv, cijela je knjiga od korica do korica nabijena ljubavlju i svakojakim drugim pozitivnim osjećajima. Svaki prosječni čitatelj, nakon što okrene 178. stranicu, može se s nevjericom i čuđenjem zapitati što u ovoj prekrasnoj knjizi može biti loše. Evo što!

Kao prvo, pisac Neale Donald Walsch je čovjek kojemu se objavio sam "Bog", glavom i bradom. Nemojte me krivo shvatiti. Smatram da je Bogu "pridržano pravo" da se iskazuje kako god svojom providnošću želi. Ako će to učiniti kroz privatne objave, to je u redu. Međutim, negdje moramo povući granicu između onoga koji jest Svjetlo i onoga koji se predstavlja kao Andeo svjetla. Dakle, između Boga i Božjeg imitatora - Sotone. Kao drugo, iz navedenoga proizlazi jedno jednostavno pitanje: "Tko?" Na prvoj stranici knjige upoznajemo gospodina

Razgovori s Bogom

• *jedan neobični dijalog* •

Knjiga 1.

Neale Donald Walsch

MBROZIJA

Walscha kao razočaranoga čovjeka punog gorčine i bijesa na vlastiti život. Tada se on (nadahnuto) sjeti: zašto ne bi svo to ogorčenje sasuo na najvećega od svih mučitelja, na samoga Boga. Napisao mu je pismo. "Bilo je to pakosno, naprasito pismo puno zbunjjenosti, iskrivljavanja i osuda. I hrpe ljutitih pitanja." Ruka gospodina Walscha je, istina, pružena prema nebu, ali je njegova šaka zatvorena. Nakon toga Bog mu se objavio. Postoji ovdje nekoliko teorija.

- 1) Bog se uplašio.
- Mislim da na ovo ne treba trošiti riječi.
- 2) Bog se smilovao jadnom i napačenom gospodinu Walschu.
- Kada je to Bog nekome udijelio svoju milost ako Ga taj zasipa prijetnjama i osudama? Božja milost se traži s dva otvorena dlana, a ne s jednom zatvorenom šakom.
- 3) Bog nije Bog.
- E, tu smo! Siguran sam da nitko ne sumnja da postoji zlo. Kako god ga nazvali (osobni ili neosobni princip, Sotona, Đavao, Zli bog), ono želi samo jedno: odmaknuti ljudi od dobra i privući ih zlu. Problem je u tome što svaki čovjek, otkad se rodi, teži prema dobru. Sotona (uzeti ćemo ga kao paradigmu zla) jako dobro zna da se, ako ljudima pokaže zlo u svoj svojoj punini, nitko neće odlučiti za

njega. Što on tada radi? On se oslanja na čovjekovo shvaćanje stvarnosti koje je relativno. Zahvaljujući tome on relativno jednostavno može zavesti čovjeka, predstavljajući dobrim ono što dobro nije. Kako on to radi? Čovjek je kao takav ograničen na svojih pet osjetila i sve što njima zahvaća predstavlja sebi kao stvarnost. Sotona zna da ćemo mi, ako nešto što se događa u stvarnosti učini prihvatljivim našim osjetilima, odmah to shvatiti kao dobro. Ovdje smo došli do naše knjige.

- Prvi i osnovni zakon (koliko god to neobično zvuči) relativizma je da ne postoji dobro i loše. Pogledajmo sada ovu "Božju" misao iz knjige: "Prva stvar koju trebaš razumjeti o Svemiru jest da nijedno stanje nije "dobro" i "loše". Ono naprsto jest. Stoga prestani donositi vrijednosne propusdube." Sigurno primjećujete propagiranje relativizma, ali nije samo to ono što je ovdje bitno. Svemir je napisan velikim slovom, što znači da se ovdje upućuje na drugu stvarnost, na stvarnost koja nije samo puka posljedica razmještanja materije nakon one prve eksplozije, na stvarnost koja je sveprožimajuća, koja je svugdje, koja zna sve jer jest sve, na stvarnost koja je Bog. Tu dolazimo do nekoliko retoričkih pitanja: "Kako materija (a svemir je materijalan) može biti sve? Zar stvarno osim materije nema ništa više? Otkud sama materija?"

- Svemir je ovdje sve što postoji. Međutim, ovdje se ne staje. U knjizi piše sljedeće: "Oni koji vjeruju da je Bog Sve Što Jest i Sve Što Nije ispravno razumiju." Puno velikih slova, zar ne? Idemo se zapetljati još dalje. "Bog" kaže: "U nedostatku onoga što nije, ono što JE, nije." Ako ste zbumjeni i pitate se tko je ovdje lud, mogu vas utješiti jer je to uobičajena reakcija na totalni besmisao. Ni to nije sve. "Bog" govori dalje obraćajući se Walschu: "I nemoj zaboraviti Tko Si u trenutku kad te okruži ono što nisi." Ima i

dalje: "Svrha ljudske duše je da spozna sve - kako bi mogla biti sve." Ovdje bi bilo dobro (ako takvo nešto uopće postoji) podvući crtu i sintetizirati nekoliko premlisa:

- a) Sve što postoji je Bog
- b) Sve što ne postoji je također Bog
- c) Sve što postoji ustvari ne postoji
- d) Sve što ne postoji ustvari postoji
- e) Sve vrijednosti, kao dobro, mir ili prijateljstvo ne postoje jer sve što postoji u biti ne postoji
- f) Čovjek je Bog

- Ako imate poteškoća naći nakakav konstruktivni zaključak iz navedenih premlisa, nemojte odmah vrijedati svoju inteligenciju jer se iz svega navedenog ništa konstruktivno ne može izvući. Razlog je ovaj: Sotona je oličenje destruktivnosti. On ne može učiniti u bitnome ništa konstruktivno, tako da je maksimalno što može učiniti to da prevari ljudi da oni misle kako besmisao ima smisla. Sotona oblači tijelo smisla odjećom besmisla. Izuzetno je važno spomenuti još i ovo. Iako je za samozvanog boga svaka vjera i religija jednako "dobra" i jednako "loša", kroz cijelu se knjigu provlači izrazito protukršćanska nit. Osim te općenite disponiranosti, koja se može osjetiti na svakoj stranici na nekoliko mjestu, kršćanstvo se otvoreno napada. Evo jednog citata: "Vi kažete da vas je moj Sin, kojega vi nazivate Jedinim Savršenim, spasio od vaše vlastite nesavršenosti, nesavršenosti koju sam vam Ja dao. Drugim riječima, Sin Božji vas je spasio od onoga što je Njegov Otac učinio." Po tome ispada da je Isus Krist umro na križu uzalud. Kako onaj koji je Bog može učiniti nešto uzalud? On time prestaje biti Bog. To je Sotonin cilj. Relativizirati suzu zbog Kristove žrtve u prezrivi osmijeh. Za kraj znajte da je Sotona kao ričući lav i samo čeka koga će proždrijeti. Kada začujete riku takvog lava, samo stanite u sjenu Kristova križa. Tu vas neće nikada pronaći.

Danijel Maljur

DVJE PLAVUŠE SE SVAĐAJU: JE L' SE KAŽE IRAK ILI IRAN?

Došao čovjek doktoru:

- Doktore, cijela nogu mi je plava. Što je to?
- Uh, gangrena. Morat ćemo rezati nogu ili ćete umrijeti.
- Čovjek nevoljko pristane. Ode nogu. Drugi dan dođe on opet (sa štakama).
- Doktore, i druga nogu mi je sad plava. Pa što je to?
- Teška gangrena. Morat ćemo je rezati. Ode i druga nogu. Dođe on sljedeći dan (u kolicima).
- Doktore, pa ovo nije normalno! Plav sam sve do pupka!
- Doktor se zamisli, pa pita:
- A recite, da li vam možda traperice puštaju boju?

Uhvati Mujo zlatnu ribicu. Ona mu kaže:
"Pusti me, ispunit ću ti želju."
I Mujo ju pusti.

Pitaju Jamesa Bonda koliko je sati.
- Petnaest. Osam i petnaest.

- Zar ti moram stalno sto puta ponavljati? - reče centimetar metru.

**NE OSTAVLJAJTE NIŠTA NEDOVRI
RAD JE SLADAK, ALI SAM JA ŠEĆERAŠ
NEKAD SAM BIO NEODLUČAN... A MOŽDA I NISAM?**

ARAPSKI RJEČNIK
pčela => Muhamed

MADARSKI RJEČNIK
Ivo Lola Ribar => Ištvan Bećar Pecaroš
pas => lajoš
policijska stanica => pendrek varoš
pčela => beremed
trut => neberemed

ENGLESKI RJEČNIK

kako da ne => how yes no
gdje si, bolan => where are you, sick
dva loša ubiše Miloša => two bad Milosh dead
na licu mjesta => on the face of the place

Dolazi gost u kafić i naručuje:
 - Daj mi jednu litarsku bocu vina.
 Doneće mu konobar vino i on ispije bocu do kraja.
 - Daj mi sad pola litre.
 I nju mu doneće, pa je ovaj brzo popije.
 - Donesi mi tri deci ovog istog - traži dalje.
 Donio mu konobar i to, a on, kad je ispio, reče:
 - Daj mi još dva deci!
 I tu času popije naiskap, već sasvim pijan. Uspio je naručiti i mali špricer. Jedva držeći čašu, pomisli, dok piće, takoreći ne znajući za sebe:
 - Čudo jedno! Što manje pijem to sam pijaniji!!!

*Kopaju Mujo i Haso nekakav kanal. Kopa Mujo, a par metara za njim Haso odmah zatrپava. Tako naide neki čovjek, pa začuđeno zapita:
 - Što to radite, ljudi, pa to nema logike?
 - Ima logike - odgovori Haso - a' nema libe da postavlja cijevi.*

Sačuvajte drveće - pojedite dabra.

**Mujo legao na parkiralište i spava.
Policajac ga probudi i kaže:**
- Diži se Mujo! Nisi ti auto!
- Pa nisi ni ti pauk, odgovara Mujo.

Uplatio Mujo loto, pa otišao s rajom u birtiju gledati izvlačenje! Taman počinje, kad on stade prevrtati po džepovima, pa shvati da je listić ostavio doma, uzme brzo telefon i govori Fati:

- Fato, brzo uzmi listić pa vidi imam li štogod!
- Fato, ima l' 7?
- Ima, Mujo.
- A 16?
- Ima.
- A 19?
- Ima.
- A 24?
- Ima.
- A 31?
- Ima.
- A 33?
- Ima.

Vidi Mujo da mu fali još jedan broj, pa onako uzbudjen kaže Fati:

- Fato, matere ti, ima l' 23?
- Fata mu odgovori:
- Ima, Mujo, samo je prekrižen!!

predstavljamo.....

Frama Varaždin

Mir i dobro!

Mi smo Frama Varaždin i želimo s vama podijeliti dio našega zajedništva.

Okupljamo se petkom od 20.00 sati u prostorijama franjevačkog samostana, gdje pod brižnim nadzorom našeg duhovnog asistenta, fra Zoltana, provodimo vrijeme u pjesmi, molitvi te razgovoru o raznolikim temama. A sad se već sigurno pitate kako je sve ovo počelo, zar ne?

U svojim počecima naša je zajednica bila osmišljena kao studentski vjeronauk koji je vodio fra Gordan. Glavna prekretnica za zajednicu dogodila se na Trsatu 1995. godine, na II. susretu FRAME, gdje je nekolicina studenata, budućih framaša, odlučila, u susretu s drugim mladima, koji su već bili uključeni u zajednicu Franjevačke mladeži, i sama postati Framom.

Dolaskom fra Joška započeli su kako redoviti sastanci Frame Varaždin, tako i njezinu djelovanje u Franjevačkoj mladeži i izvan nje. U to smo vrijeme na poticaj fra Joška počeli pjevati na nedjeljnoj sv. misi. Od ljeta Gospodnjega 1996., pa redovito svake godine, započeli su zajednički susreti na

Dravi s mladima iz drugih župa grada Varaždina i okoline, a i susjednih Frama.

Krajem 1996. godine razbolio se fra Joško pa smo ostali bez duhovnog asistenta. No prema pjesmi: "Nema problema što Bog ne može riješiti...", bio nam je poslan duhovni asistent fra Zoltan, koji je još uvijek s nama. Gospodinu se svidjelo da iz naše zajednice pozove jednog člana da ga slijedi izbliza. Zahvalni smo Gospodinu i sv. Franji na fra Draženu, koji je pošao stopama sv. Franje. Nedjeljna sv. misa i sudjelovanje na toj misi kroz pjesmu još nam je uvijek glavna aktivnost i, nadamo se, svjedočanstvo vjernicima, a osobito mladima grada Varaždina koji dolaze na tu misu.

Htjeli bismo imati bolje odnose sa FSR-om, pa se nadamo da ćemo se svi zajedno oko toga potruditi.

O budućim događajima još vas ne možemo izvijestiti, budući da je od početka studenoga u vodstvu naše Frame nova postava. No, kako kaže pjesma: "Služite Gospodinu u veselju...", ljubav i radost mogu donijeti ploda u našim životima za svjedočanstvo ljudima oko nas!

Marina Kedmenec i Marina Kučar

Svjedočanstva:

U Framu sam došla prije godinu dana. Za nju sam čula od prijatelja i prihvatile njegov poziv da dođem k njima. Već na prvi dojam mi se neobično svidjelo, pa sam ostala stalna član. Želja mi je da takvo ozračje vjere, prijateljstva, poštjenja i zajedničkog druženja ostane i dalje.

Željka

Framu doživljavam kao drugu obitelj - duhovnu obitelj. Nigdje nema skupine toliko različitih ljudi po dobi, interesima, zanimanju koji tako dobro funkcioniraju zajedno kao cjelina. Blagoslov je imati braću i sestre koji te ljube i kad ne pronalaziš razloga da sam sebe ljubiš - braću kakvu sam prepoznala na licima framaša i framašica Frame kojoj pripadam.

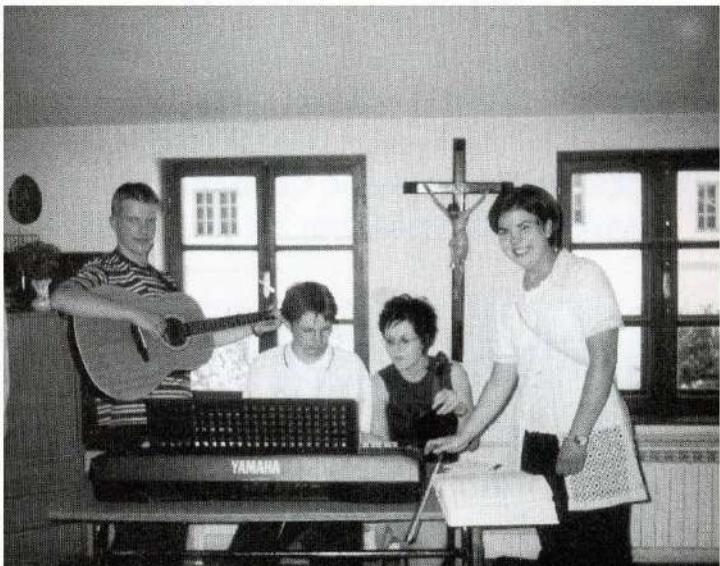
Katarina

Frama je za mene druga obitelj jer sam tu, kroz zajedništvo s mladima koje mogu nazvati braćom i sestrama, upoznala najveće dobro, Gospodina i Brata Isusa .

Tanja

U Frami sam dvije i pol godine. To mi je jedino mjesto gdje poslije napornog dana mogu otvorenije razgovarati o Bogu i nešto više naučiti o našoj vjeri. Frama mi puno znači u životu i daje mi snagu i poticaj da bolje kročim kroz život.

Alan

... Siguran sam da svatko od nas svakoga dana susretne barem jednoga od onih dječaka koji lutaju i koji ponovno i ponovno dolaze do kraja one ružne slike ulice, umorni da se ponovno vraćaju i traže...

Bilo je to jedne zimske nedjelje, kad sam i ja lutao, poput mnogih. Prolazio sam pokraj crkve iz koje se čulo divno pjevanje mladih koji sjaje od sreće. Tada mi se to učinilo kao nešto nestvarno, kao da sam anđeli pjevaju i zovu me na onaj pravi put... Bili su to "framaši". Danas, kad ovo pišem, i ja sam među njima, sretan jer me Gospodin pomilova svojom ljubavlju i milošću pa ga sada evo već šest mjeseci uz druženje i prijateljstvo slavim u Frami. Moram reći da ovdje ima mnogo divnih mladih ljudi. Sve što mogu reći je to da sam, kad sam tu, samo sve bliže našem Ocu. No, ovo nije bajka sa sretnim

završetkom jer i kod nas ima poteškoća, ima nesuglasica jer smo svi različiti, mlađi,... puni snage. I evo, i takve krive puteve naše Frame Gospodin poravnavi.

Nino

OPROST

"Znajete za milost Gospodina našeg Isusa Krista koji, premda prebogat, za nas postade siromašnim, da po njegovom siromaštvu mi postanemo bogati"

(usp. 2 Kor 8, 9).

Evo nas i u vremenu nakon Božića, kad iz euforije, intenzivne veselosti i optimizma prelazimo u svakodnevnu kolotečinu života i užurbanost. No, na trenutak pokušajmo još jednom razmisiliti o rođenju malog Boga, Božića - koje li poruke! Bog nam veli: "Evo, ja sam se rodio radi tebe, da ti primjer pokažem. Rodi se ti i za mene! Radajući se u štalici, već sam ti tada OPROSTIO muku koju pretrpih zbog tebe na Veliki petak." Naš najveći dar malom Bogu

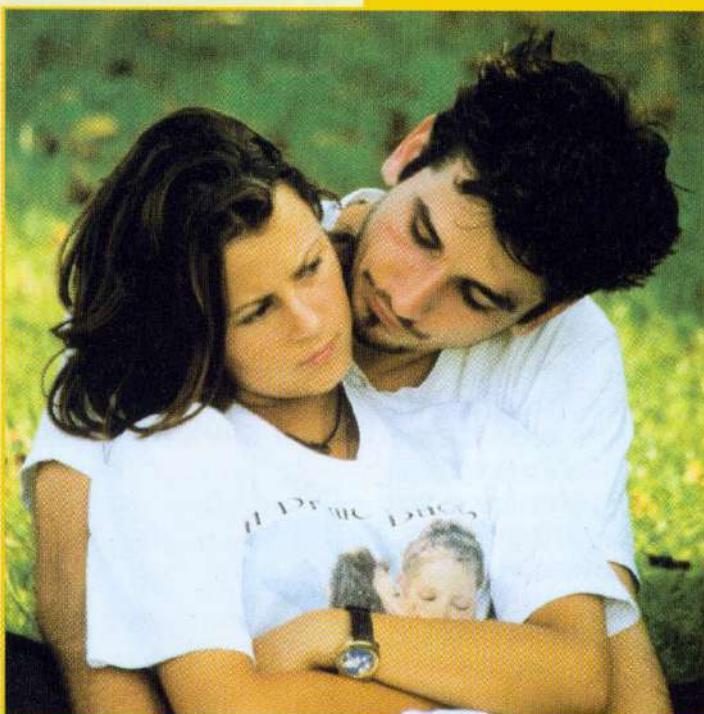
neka bude OPROST. Ali, što je to?

Prvi odgovor na naneseno zlo je traženje načina kako se osloboditi боли i patnje, tako da na kraju dolazimo do spontanog rješenja - treba nanijeti zlo. Naneseno zlo zaustavlja vrijeme. Što god da radimo, radimo još uvijek u tom vremenu. Kako se pokloniti malom djetetu kad su nam misli još uvijek u onom trenutku i ne dopuštaju življenje sadašnjosti? Ne moći zaboraviti ne znači ne imati dovoljno jaku volju, nego znači patiti, biti u rukama patnje koja ima vlast nad nama. Često puta zaboravljamo da je i onaj koji nama nanosi bol ujedno i prva žrtva zla. Ta prva žrtva projicira na nevine žrtve sablasne slike izvora svoga zla i na taj način unaprijed opravdava zlo kao obranu od mogućeg zla, tako da sam zločin, u očima počinitelja zla, na koncu ne

naliči zločinu nego herojskom djelu. To "herojsko djelo", jednom učinjeno pod maskom dobra, na počinitelju zla ostavlja trag, tako da on uvek iznova mora posezati za istim mehanizmom opravdanja. No, najbolje opravdanje počinitelju zla može doći od žrtve ukoliko ona odgovori počinitelju istom mjerom i na isti način: i tada odgovor na zlo daje izvornom zlu opravdanje.

OPROST KAO DAR ISUSU NA BOŽIĆ, ALI I SVAKI DAN IZNOVA

Opraštanje je dvojak čin. Odnosi se prema počinitelju zla, ali i prema samoj žrtvi. Ono je dugi proces koji može sazoriti samo u duši ranjenog čovjeka. No, o oprashtanju ne može biti riječi dok traje nasilje. Oprashtanje je dar žrtve počinitelju zla, a to se najbolje može vidjeti i iz samog izraza za oprost kod romanskih jezika (con-DONO, per-DONO, par-DON), te germanskim (ver-GEBUNG, for-GIVE-NESS), koji u riječi za oprost imaju riječ DAR. Kad bi počinitelj zla i mogao nadoknaditi sve štete koje je prouzročio svojim zlom, uvek ostaje nešto što samo oprost može. Nitko ne može učiniti da dogodeno zlo bude izbrisano.

Opraštanje ne gubi smisao ni onda kad se nadoknade sve štete i ispravi počinjeno zlo. Oprasta se ono što se ne može zaboraviti jer zaboravljeni ne traži ni oprost ni kaznu. Dakle, nije stvar u tome da zlo zaboravimo; dapače - tada bismo negirali sami sebe, nego oprostom nanovo uspostavljamo odnos koji je nemoguće uspostaviti ako počinitelj bježi, ne priznaje počinjeno zlo, ne pokazuje

kajanje i volju da ispravi ono što je narušio i ne moli za oproštenje.

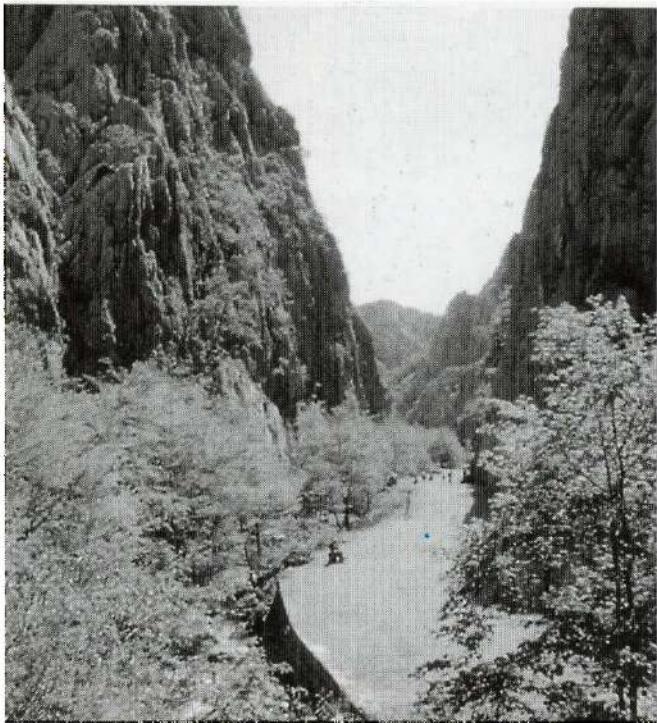
I zato, dragi framaši, stavljam pred vas jedan izazov: oprostite onima koji vas to istinski zatraže, pokušajte pristupiti onima koji bi trebali zatražiti oprost od vas ali nemaju snage i, na kraju, molite za oprost one kojima ste slučajno ili namjerno nanijeli zlo, a u svakoj misi pomirite se s Betlehemskim Djetetom, koje se ovoga

Božića rodilo i u vašim srcima te tako izmireni proslavite euharistiju u miru s cijelom Crkvom, i trpećom i proslavljenom.

Dubravka
Medak

Nacionalni park Paklenica

Ljepota ovoga nacionalnog parka je prije svega u čudesnim kanjonima i raznolikom biljnom i životinjskom svijetu. Iako površinom malen, ovaj nacionalni park sadržava obilje zanimljivosti. Uz tokove Velike i Male Paklenice nastale su kanjonske doline. Nad njima se dižu litice visoke i do 400 metara, pod kojima se čovjek osjeća malenim poput mrava. Kanjon Velike Paklenice pristupačan je i prohodan. Mala Paklenica gotovo neprohodna, ali baš zato, kažu, romantičnija i privlačnija.

Za razliku od kanjonskih dijelova, stjenovitih i bez biljnog pokrova, gornji su tokovi pitomiji, šumovitiji i bogatiji živim svijetom. Tako šume prekrivaju gotovo polovicu nacionalnog parka. Budući da se park prostire od mora do najviših velebitskih vrhova, formirale su se najrazličitije biljne zajednice. Šumski pokrov čine bukove šume i šume crnog bora, od kojih potječe i ime ovoga nacionalnog parka. Iz njih se vadila smola, "paklina", te se koristila za mazanje brodova i paljenje luči.

Vrijesak u cvatu i razne vrste zvončića uljepšavaju monotoniju kamenjara, a u šumama Gornje Paklenice iznenadit će nas tamnogrimizni ljiljan.

Svojim bogatstvom ne zaostaje ni fauna Paklenice. Ondje se mogu pronaći mnogi endemski kukci i leptiri, gmazovi

i osobito bogat ptičji svjet. Moguće je uočiti više vrsta ptica: bijela čiopa, vjetruša kliktavka, gavran, crvenorepi kovač, crnokrili kamenjar i brgljez lončar, a mogu se primjetiti i ugrožene vrste, poput bjeloglavih supova i orlova zmijara. Od sisavaca u Paklenici žive kuna zlatica i bjelica, lisica, lasica, razne vrste šišmiša, a možemo susresti i medvjeda. Sve u svemu, na malom prostoru bogatstvo i raznolikost života kao dar Njegove ljubavi bez kraja.

Dubravko Škorput

Polarni krajevi

Ako se pitate bi li koji framaš mogao preživjeti neko vrijeme na bilo kojem Zemljinom polu, odgovor je: vjerojatno ne. Razlog tomu ne bi bila eventualna hladnoća (iako bi i to jako utjecalo na odluku), već to što hrana ne bi bila raznovrsna. Štoviše, na Zemljinim polovima nema u dovoljnoj količini hrane koja je potrebna jednom framašu da okrijepi svoje tijelo. Ako vas nedostatak hrane nije obeshrabrio, onda će to učiniti temperatura koja vlada na tim krajevima svijeta. I to ne zimska već ljetna! Naime, na Antarktiku ili Južnom polu tijekom vrućeg vala temperatura se diže do vrtoglavih -21°C . No, kao što rekoh, to je samo u doba visokih temperatura. Prosječna ljetna temperatura je nešto niža: -33°C . Da ne pomislite da to i nije tako hladno, treba napomenuti da su zimske temperature ipak nešto razumnoje. One iznose prosječno -68°C , iako se u srpnju 1983. g. zalomilo, pa je najniža izmjerena temperatura na Zemlji iznosila -89.2°C . Zbog tih iznimno niskih temperatura većina središnjeg Antarktika prima samo 20 cm padalina godišnje - što je manje nego što prima Sahara. Antarktik je, dakle, golema kopnena masa koja se izdiže 4897 m iznad razine mora i čije su stijene prekrivene 2 km debelim ledenim pokrivačem. Budući da samo 2 % antarktičkog kontinenta nije prekriveno stalnom ledenu korom, a tu su i niske temperature, sve je to razlog

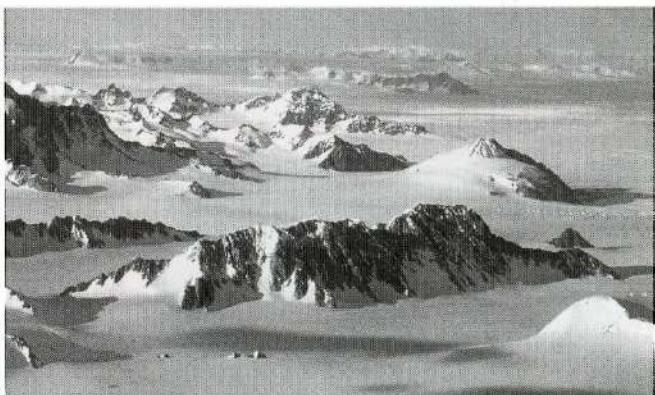
zašto na Antarktiku rastu samo dvije vrste cvjetnica (i to vrlo rijetko), koje su, vjerojatno, donijeli ljudi na to područje. No ipak, tu ima više stotina vrsti lišajeva i algi, koje uspijevaju preživjeti zimu ispod snijega. Iako na kopnu život ne buja, Antarktičko more nadoknađuje sve te nedostatke. Tako jedan hektar Antarktičkog oceana proizvede više biljne tvari nego sve biljke na jednom hektaru najuspješnije europske farme. Najčešće se na Antarktiku mogu susresti pingvini - kraljevski, carski, žutonogi ili

ogrličasti. Osim pingvina Antarktikom lutaju i tuljani, albatrosi i druge ptice te morski slonovi.

40.000 km sjevernije nalazi se Arktik. Tu su temperature nešto blaže nego na Antarktiku, što je uzrok tome da Arktik živi u blagostanju u odnosu na Antarktik. Arktik je zapravo zamrznuti ocean okružen kopnjom Sjeverne Amerike i Azije. Goleme sante Arktičkog oceana prekrivaju 6.000.000 km², a zimi udvostručuju površinu, postajući veliki poput Europe. No, to područje nije neprekinuta ledena površina već su dijelovi morske površine otvoreni i tijekom zime. Te rupe u ledu su od životne važnosti jer omogućuju pristup u more i izlaženje iz njega bez obzira na led. Naime, dok Antarktik pruža izbor ledenog pokrivača, oceana i uskog nezaledenog i neplodnog obalnog pojasa, Arktik na rubovima ledenog pokrivača ima široka područja tundre - polu-

smrznutog tla koje se u proljeće djelomično otapa, što omogućuje kratkotrajan razvoj biljaka. Zato je tu vegetacija raznolikija, zastupljenje su više biljke, a među mesojednim pticama može se vidjeti i poneka kopnena životinja - arktička lisica, mošusno govedo, sobovi, leminzi, vukovi pa čak i sjeverni medvjedi. S obzirom da hranu nalazi u moru, sjeverni medvjed može odlutati daleko na sjever, sve do nekoliko kilometara od samog sjevernog pola - sjevernije od bilo koje druge kopnene životinje. Kako dani postaju sve duži, u zraku počinje vrvjeti mnoštvo kukaca. Osim njih, ljeti se labudovi, guske i ostale ptice koje zimu provode u Sjevernoj Americi ili zapadnoj Europi, sele u tundru kako bi se razm-

nožile. Ovakva raznolikost kopnenog života nepoznata je na Antarktiku. No, arktičko ljeti je kratko. Do ranog rujna ljetni posjetitelji moraju odseliti, snijeg ponovno napada, a za preostale životinje započinje još jedna osmomjesečna borba za opstanak.

Može se zaključiti kako je naš Bog divan po svim stvorenjima svojim. Osobito zato što je i u ovako, naizgled, nepovoljnim uvjetima stvorio tako posebne životinje i biljke, dragocjene za život na našoj majci Zemlji.

Ana Fruk

JESTE LI

...da čovjek prosječno dugog životnog vijeka pojede u prosjeku 35.000 komada keksa ili kolača.

...da su kosti goluba lakše od njegova perja.

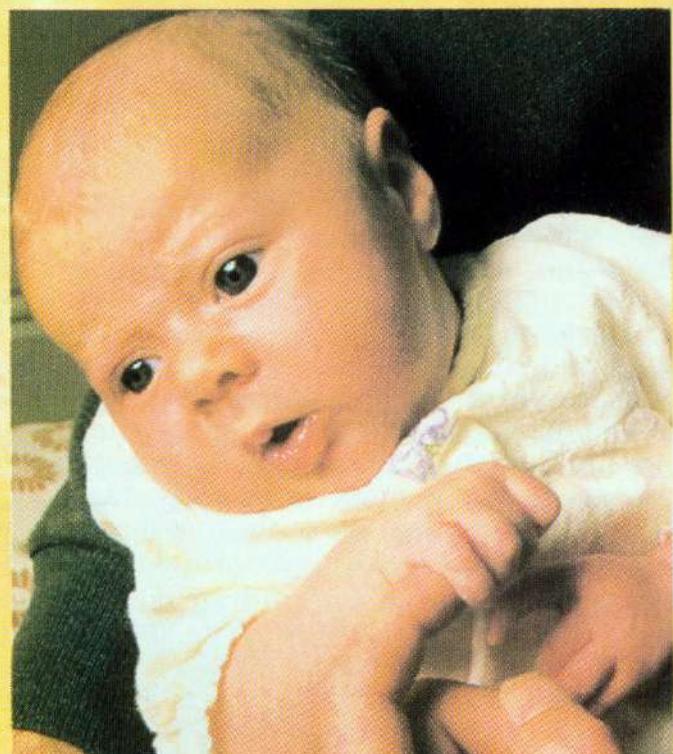
...da više od polovice rajčica pojedenih u svijetu završi u želucima u obliku kečapa ili običnoga umaka.

...da je ukupna duljina svih trepavica koje čovjeku ispadnu tijekom života 30 km.

...da mjeseci koji počinju nedjeljom uvijek imaju "petak 13."

S.O.S.

...da S. O. S. ne znači Save Our Souls (spasite naše duše) ni Save Our Ship (spasite naš brod), nego je za poziv u pomoć izabrana najjednostavnija kombinacija znakova Morseove abecede (S = tri točkice, O = tri crtice).

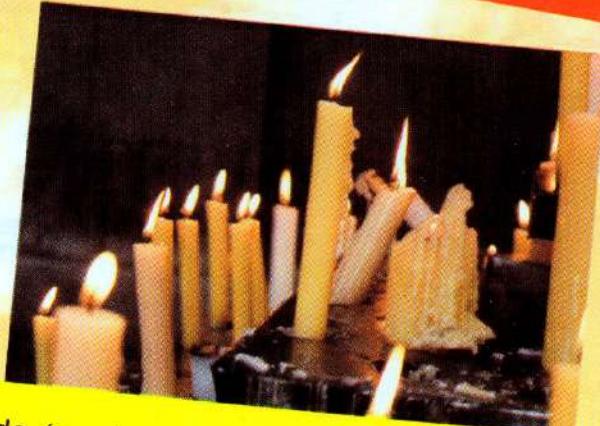
.....da je na teksaškom sveučilištu istraživanjem utvrđeno da bebe više vole da ih okružuju lijepa lica.

ZNAMENITI

...da, kad kišemo, kapljice iz usta
lete brzinom od 165 km na sat.

...da, kad bi
stanovnici Kine
počeli u redu jedan
po jedan prolaziti
pokraj neke točke ili
osobe koja стоји,
taj mimohod ne bi
nikada završio jer bi
dovoljno brzo pristi-
zali novorođeni.

...da je žirafino srce doista golemo:
teško je 12-ak kilograma i dugo oko 60 cm.

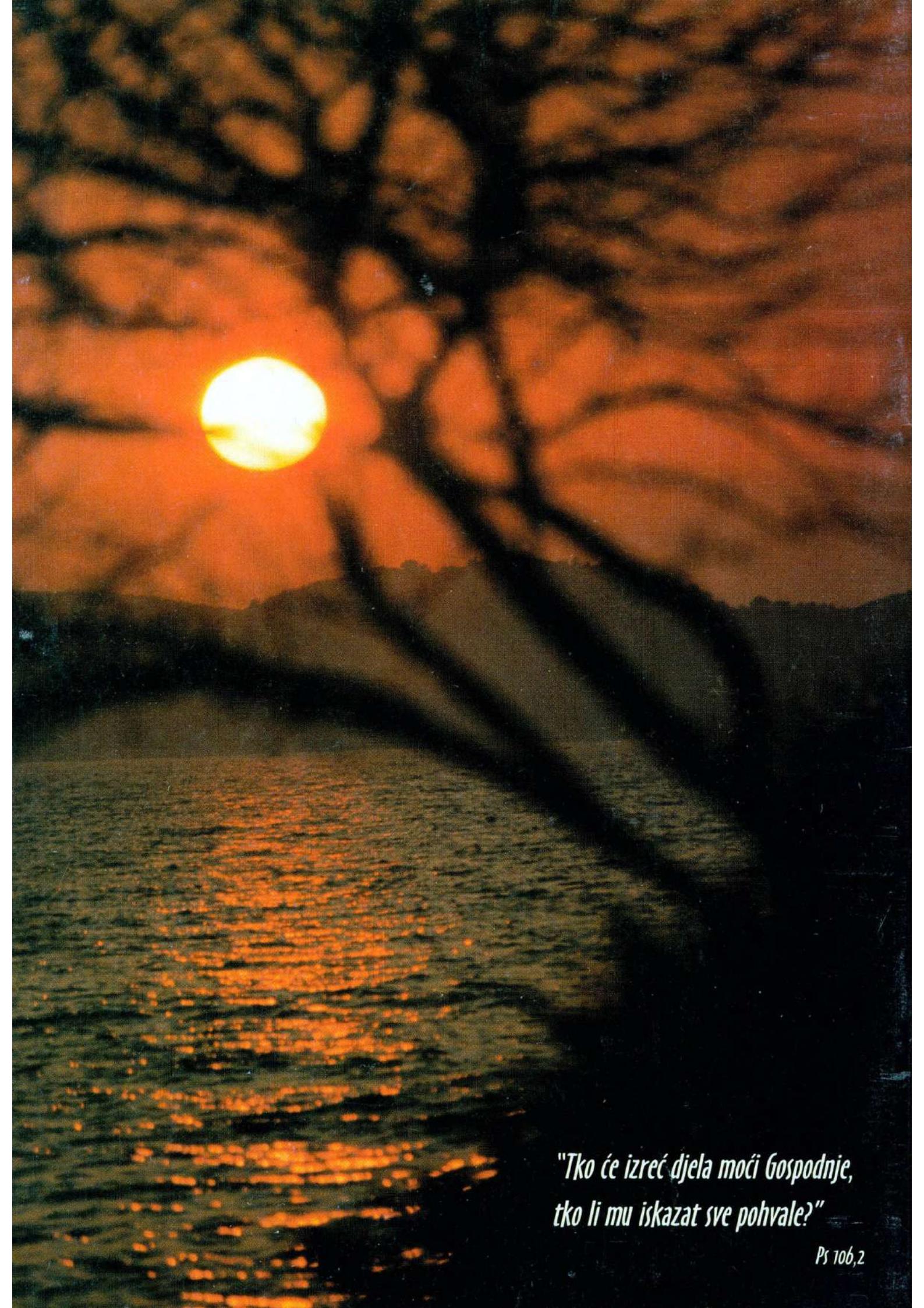
...da će, ako je noć vedra, ljudsko oko zamijetiti
plamen svijeće i na udaljenosti od 50 km.

...da ljudski nos može osjetiti parfem i
kad je upotrijebljena samo jedna
kapljica u trosobnome stanu.

...da velika sova ušara može
zakrenuti glavu cijelih 270°.

*"Tko će izreć djela moći Gospodnje,
tko li mu iskazat sve pohvale?"*

Ps 106,2